NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER

ÅRSRAPPORT 2021

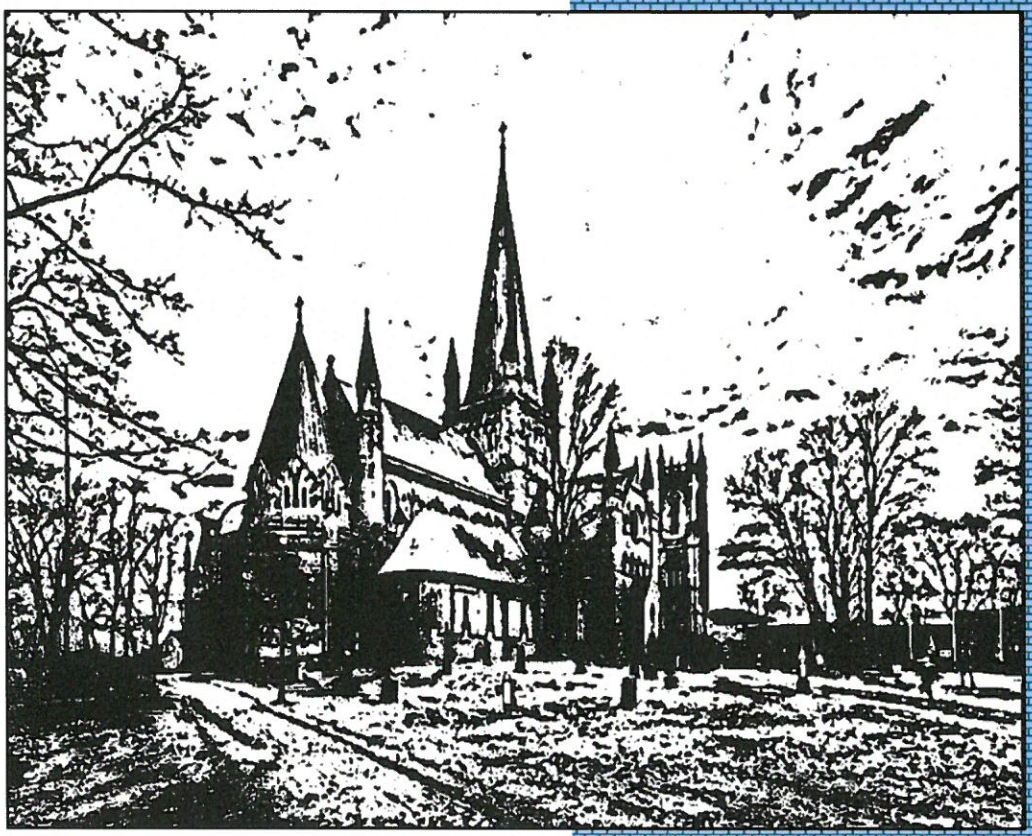

Vedtatt i styret 16.02.22

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 STYRETS BERETNING 2

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL 4
VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET 4
Formål 4
Visjon og verdier 4
Faglig tilnærming 5
Samarbeid 6
Langtidsplan 2018-2022 (30) 6
ORGANISASJON OG LEDELSE 7
UTVALGTE HOVEDTALL 8

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER 10
SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK 10
OVERORDNET MÅL 1 13
Prioriteringer – delmål for 2021 13
Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021 13
OVERORDNET MÅL 2 18
Prioriteringer – delmål for 2021 18
Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021 18
OVERORDNET MÅL 3 20
Prioriteringer – delmål for 2021 20
Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021 20
OVERORDNET MÅL 4 24
Prioriteringer – delmål for 2021 24
Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021 24

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN 30
Vurdering av styring og kontroll 30
HMS 30
Personal- og organisasjonsmessige forhold 32
Samfunnssikkerhet og beredskap 34
Øvrige oppdrag, forutsetninger og krav 35
Revisjon 37

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER 39

6 ÅRSREGNSKAP 41
Ledelseskommentarer årsregnskap 2021 41
Prinsippnote til årsregnskapet 43
Oppstilling av rapporter 44

Foto:
Side 3 Bjørgvin Thorsteinsson/NDR, side 9 @nikksen/@visittrondheim, side 16 Gurli Meyer/NGU, side 20 Line Kongssund, side 21 og 23 Hans Morten Løvrød/NDR, side 24, 25, 26 og 27 Cathrine Michaelsen Wikstrøm/NDR, side 28 Marianne Vikan/NDR, side 31 Wenche O. Bergheim-Evensen/NDR, side 34 Graham Wilson, side 38 Wenche O. Bergheim-Evensen/NDR og side 45 Thomas Bjørkan/Wikipedia Commons. Der annet ikke er angitt er bildene fra NDRs arkiv.

Redaktør og layout:
Wenche O. Bergheim-Evensen.

1 STYRETS BERETNING

KONGEINNGANG FERDIGRESTAURERT, STEINLEVERANSE SIKRET GJENNOM ÅPNING AV EGET STEINBRUDD, NY FORSKNINGSPLAN, NORSK LYSPRIS, PILEGRIMSBU PÅ PLASS I STANGE, NYE FORMIDLINGSTILBUD OG UTVIKLING AV BESØKSSENTERET. Dette er noen av høydepunktene og områdene vi har hatt fokus på i den samlede virksomheten i Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) i 2021, og vi kan rapportere om et år med bra måloppnåelse på flere felt, på tross av koronaepidemien.

Innenfor sikring, vedlikehold og restaurering av Nidarosdomen og Erkebispegården har vi full måloppnåelse på flere delmål. I 2021 har ressursene vært prioritert inn mot ferdigstillelse av restaurering Kongeinngang og åpning av eget steinbrudd for å sikre fremtidig steinleveranse. Videre har det vært fokus på å ferdigstille en ny forskningsplan. NDR har i tillegg blitt tildelt Norsk Lyspris 2021 for den nye belysingen i Nidarosdomen.

I en forlengelse av at bygghytta ved NDR i 2020 ble innskrevet på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv, har det gjennom 2021 blitt lagt ned mye arbeid i videreutvikling av NKS, hvor fokuset har vært på å konkretisere NKS sin rolle og innhold fremover. For øvrig har det å opprettholde og videreutvikle NDRs posisjon som Nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein (NKS) vært utfordrende også i 2021 pga epidemien, noe som har ført til mindre aktivitet enn planlagt.

For NDRs ivaretagelse av det statlige pilegrimsarbeidet under Kulturdepartementet er det delvis måloppnåelse på faglige mål. Aktivitetstallene for bruk av leden viser at bruken har økt betraktelig fra 2020 til 2021, men fortsatt er langt under nivået for 2019. Pilegrimsarbeidet og aktivitet på leden er fortsatt preget av koronaepidemien. I 2021 har hovedfokuset vært på oppgradering av infrastruktur Gudbrandsdalsleden gjennom Servicebu-prosjektet og herunder ny pilegrimsbu på plass i Stange, utviklingsprosjekt Østerdalsleden og prosjekt «Post korona».

Innen tilgjengeliggjøring og formidling av Nidarosdomen og Erkebispegårdens historie til publikum er det god måloppnåelse faglig sett. Sees måloppnåelse i lys av utstedte billetter ser vi en økning fra 2020 til 2021, men nivået er fortsatt vesentlig lavere enn i 2019 grunnet koronaepidemien. Av større ressurskrevende tiltak i 2021 nevnes utvikling av Besøkssenter og butikk, med strukturelle grep for bedre kundeflyt og system for billettsalg på nett, nye formidlingstilbud og posisjonering av Erkebispegården som en arena for opplevelser gjennom videreutvikling av konseptet «Sommer i Borggården».

Kulturdepartementet gjennomførte i 2021 kartlegging av status for informasjonssikkerhet hos underliggende virksomheter. Kartleggingen viser at NDR ligger bra an og jobber godt innen feltet. Evalueringen viser og forbedringspotensial, noe som har blitt fulgt opp i egen tiltaksplan.

NDR startet høsten 2021 en prosess med å utarbeide en ny visjons- og verdiplattform gjennom bred medarbeiderinvolvering og med ekstern bistand underveis. Arbeidet fortsetter i 2022 og legges frem for styret til behandling, med mål om en tydelig, inkluderende og godt forankret visjons- og verdiplattform for NDRs videre arbeid.

2021 ble som 2020 et krevende år med en virusepidemi som har snudd om på mye. Året har vist til gangs at NDRs dyktige og engasjerte medarbeidere har evnet å stå i en slik spesiell situasjon over tid med stor fleksibilitet og lojalitet, og betydelige mål har blitt nådd gjennom felles innsats.

Trondheim, februar 2022

Anne Kathrine Slungård
Styreleder

Bjørgvin Thorsteinsson
Direktør

Bjørgvin Thorsteinsson og Marie Louise Anker fra NDR mottok sammen med lysdesigner Erik Selmer Norsk Lyspris 2021 for den nye belysningen i Nidarosdomen. Arrangementet gikk av stabelen på Doga i Oslo den 17.11.21. Norsk Lyspris er den gjeveste hedersutmerkelsen for lysdesign og belysningsprodukter i Norge, og i juryens begrunnelse sto det bl.a.: «Juryen har latt seg imponere av dette altoppslukende, omfangsrike og innovative lysdesignet, som balanserer elegant mellom funksjon og estetikk».

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

VIRKSOMHETEN OG SAMFUNNSOPPDRAGET

Formål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) ble opprettet i 1869 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. NDR har som oppgave å forvalte Nidaros Domkirke og Erkebispegården slik at disse bevares, utvikles og formidles som levende byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. NDR skal og ivareta og utvikle det statlige pilegrimsarbeidet i samarbeid med de regionale pilegrimssentre og lokalt næringsliv.

Tildelingsbrevet for 2021 har fire overordnede mål:

- Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper.
- NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.
- Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon.
- Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper.

Visjon og verdier

NDRs visjon er å arbeide for at Nidarosdomen og Erkebispegården sammen med Pilegrimsledene beholder og utvikler sin relevans som nasjonale kulturminner og historiske objekter i et moderne samfunn.

Visjonen innebefatter en helhetlig tilnærming som tar opp i seg både veien og målet, hhv pilegrimsledene og det nasjonale, symbolske og hellige sentrum, og kan sammenfattes i mottoet:

«til Nidaros – veien og målet!»

For å løse vårt samfunnsoppdrag har vi følgende verdier som grunnlag:

Samspill
- Åpenhet - skaper tillit, gir trivsel og kunnskap
- Samhold- bygger fellesskap på tvers av arbeidsoppgaver og avdelinger
- Respekt - gir trygghet for at alle skal føle seg verdsatt og kunne yte sitt beste

Omdømme
- Pålitelig - NDR skal opprettholde et godt omdømme i møte med publikum og kunder
- Kreativ - Vi skal alltid utføre våre arbeidsoppgaver på en stadig bedre måte
- Kompetent - NDR skal ha medarbeidere med høy kompetanse innenfor alle felt

NDR startet høsten 2021 en prosess med å utarbeide en ny visjons- og verdiplattform gjennom bred medarbeiderinvolvering og med ekstern bistand underveis. Dette arbeidet fortsetter i 2022 og legges frem for styret til behandling, med mål om en tydelig, inkluderende og godt forankret visjons- og verdiplattform for NDRs videre arbeid.

Faglig tilnærming

NDR skal være oppdatert og delta i internasjonale og nasjonale diskusjoner, følge opp føringer innen konservering, restaurering og formidling av kulturhistorie, og bruke denne kunnskapen aktivt for å løse vårt oppdrag. Dette med henvisning til ICOMOS Venezia charter (1964) og ICOMOS Nara-dokument om autentisitet (1994) med tilhørende utdypende tekster fra UNESCOs rådgivende organer, samt øvrige tekster og internasjonale konvensjoner som gir føringer for statens kulturminneforvaltning. UNESCO konvensjonen av 2003 om bevaring av den immaterielle kulturarven har blitt et viktig redskap for NDR etter at NDRs bygghytte i 2020 ble innskrevet på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv.

For mange er den immaterielle arven en kilde til identitet med forankring i historien. Arvens immaterielle karakter gjør den særlig sårbar, og en arv som er i ferd med å forsvinne på grunn av globalisering, konflikter og vår hurtig skiftende livsstil. Innskrivingen på denne listen er en annerkjennelse for å ivareta og utvikle gamle og verneverdige håndverksfag og organiseringen av arbeidsprosessene rundt restaurering av kirkebygg. Første nasjonale rapportering til UNESCO mht. status ble gjort allerede i 2021, og vil deretter bli avkrevd hvert 6. år. Dette arbeidet ble gjennomført og koordinert via Kulturrådet der bl.a. NDR ga innspill, men også lærte mer om hvordan man organiserer arbeidet knyttet til bevaring av immaterielle kulturarv (forskjellige tradisjoner og overføring av disse) i Norge.

Ved restaureringen av Nidaros domkirke og Erkebispegården benytter håndverkerne ved NDR i dag gamle tradisjonsteknikker- og metoder. Videre utvikles og forskes det på hvordan teknikkene kan ha vært utført i tidligere tider, i tillegg til at de også kan utvikles til restaureringsløsninger man vil møte i framtiden. Organiseringen av restaurerings-arbeidet er tverrfaglig både i håndverket og i håndverkernes samarbeid med mer tekniske og akademiske fag som historikere, arkeologer, arkitekter og ingeniører. Restaurerings-arbeidet foregår i en organisasjonsmodell som fra middelalderen av er kjent i Europa som en bygghytte. I dag er det fortsatt bygghytter ved mange av de store katedralene i Europa.

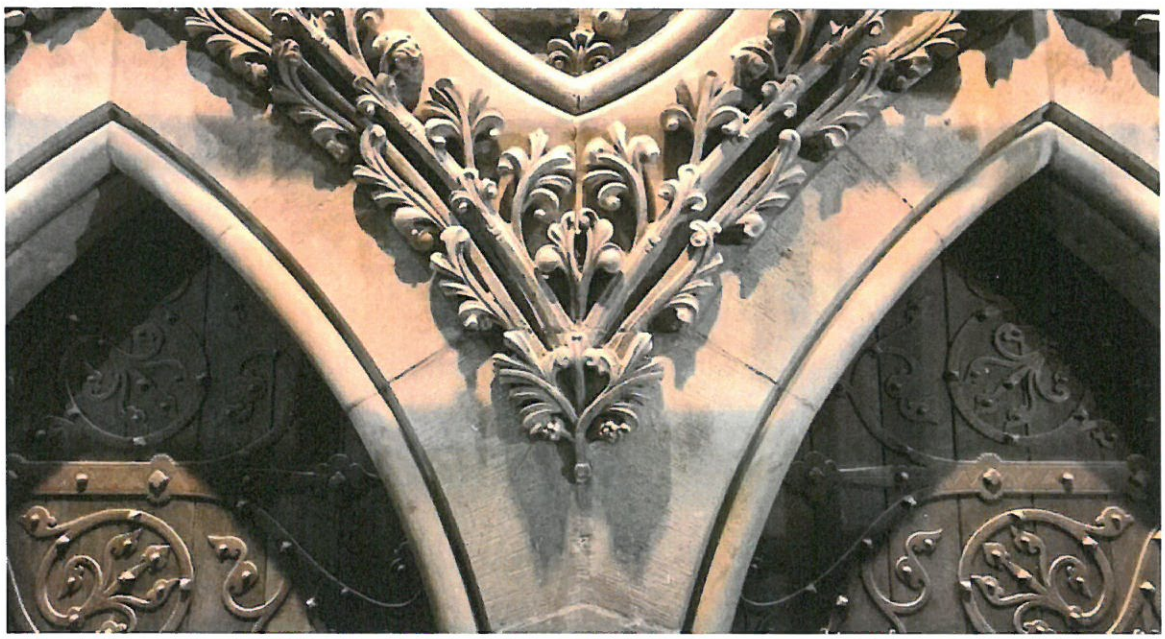

Del av Kongeinngangen, Nidarosdomen.

Samarbeid

I samarbeid med myndighetene, kirken og andre brukere, skal NDR søke å legge forholdene til rette for en aktiv og verdig bruk av anleggene som står i forhold til deres symbolske, religiøse og historiske verdi og tålegrense.

Det har vært utfordrende å jobbe med utvikling av ulike samarbeidsprosjekter inneværende år som følge av koronaepidemien.

Ved NTNU ligger ansvaret for utvikling av bachelorprogrammet i teknisk bygningsvern og tradisjonshåndverk hos Institutt for arkitektur og teknologi (IAT). NDR har fulgt opp sine interesser i fagutviklingen av bachelorprogrammet og deltatt i en faglig gruppe som har drøftet utviklingen av en master og Ph.d. i samme fagtematikk. Dette er spesielt interessant sett i sammenheng med Bygghyttas nye UNESCO status. I løpet av 2021 har det vært holdt flere møter med ledelsen ved IAT for å avklare samarbeidsformer omkring utviklingen av bachelorstudiet og gjennomføringen av neste programperiode. Det er viktig for NDR at flere tradisjonsfag ut over trefagene får en plass i studiet, slik at alle bygghyttefag ved NDR får et aktuelt etter- og videreutdanningsalternativ.

NDR har tidligere inngått enkeltvise avtaler bl.a. med NTNU fakultet og institutter, NIKU, UIS og NGU for forskning, konservering og utvikling knyttet til historie og håndverk i anleggene. NDR ønsker å forsterke sine samarbeidsavtaler gjennom felles prosjektutvikling. Høsten 2021 fikk vi til et felles møte med hele ledelsen i NIKU der man ble enige om å finne fram til felles prosjekter og bli bedre kjent med hverandres kunnskapsbase. Det er allerede planlagt nye samarbeidsmøter for 2022.

NDR har samarbeidet med 17 bygghytter i fem forskjellige land om innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv. Etter innskrivingen av katedralbygghyttene på UNESCOs liste over god bevaringspraksis, forventes samarbeidet å bli utviklet videre med utveksling av erfaring og kompetanse.

Ved å delta i faglige nettverk og internasjonale faglige organisasjoner sørger NDR for å holde seg faglig oppdatert og samtidig også være en interessant samarbeidspartner for andre norske forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Langtidsplan 2018-2022 (30)

Langtidsplan 2018-2022 (30) ble vedtatt i styret 19.09.17. Langtidsplanen angir rammer, retning og progresjon for vårt fremtidige arbeid, ut fra det samfunnsoppdrag og de fire overordnede mål som NDR er gitt. Langtidsplan er styrende for arbeidet med å utarbeide konkrete delmål (prosjekt/tiltak) i årsplaner og underliggende arbeidsplaner for de ulike avdelingene. Det tas sikte på å revidere langtidsplanen i løpet av 2022.

ORGANISASJON OG LEDELSE

Styret oppnevnt av Kulturdepartementet for 2020-23 har følgende medlemmer:

Styreleder:	Anne Kathrine Slungård
Nestleder:	John Egil Bergem
Styremedlemmer:	Bispemøtets preses Olav Fykse Tveit
	May Britt Myhr
	Stefka Georgieva Eriksen
	Morten Stige
	Kristin Bjørlykke (ansattes representant)
Varamedlemmer:	Nidaros Biskop Herborg Finnset (for Bispemøtets preses)
	Odd Inge Holmberget (for ansattes representant, 1.vara)
	Ingrid Forseth (for ansattes representant, 2.vara)

Ledelsen består av:

Direktør	Bjørgvin Thorsteinsson
Avdelingsdirektør Nasjonalt kompetansesenter	Rune Langås
Avdelingsdirektør Publikumsavdelingen	Anne Strømmen
Avdelingsdirektør Nasjonalt Pilegrimssenter	Hans Morten Løvrød
Avdelingsdirektør Administrasjon- og eiendomsavdelingen	Wenche O. Bergheim-Evensen

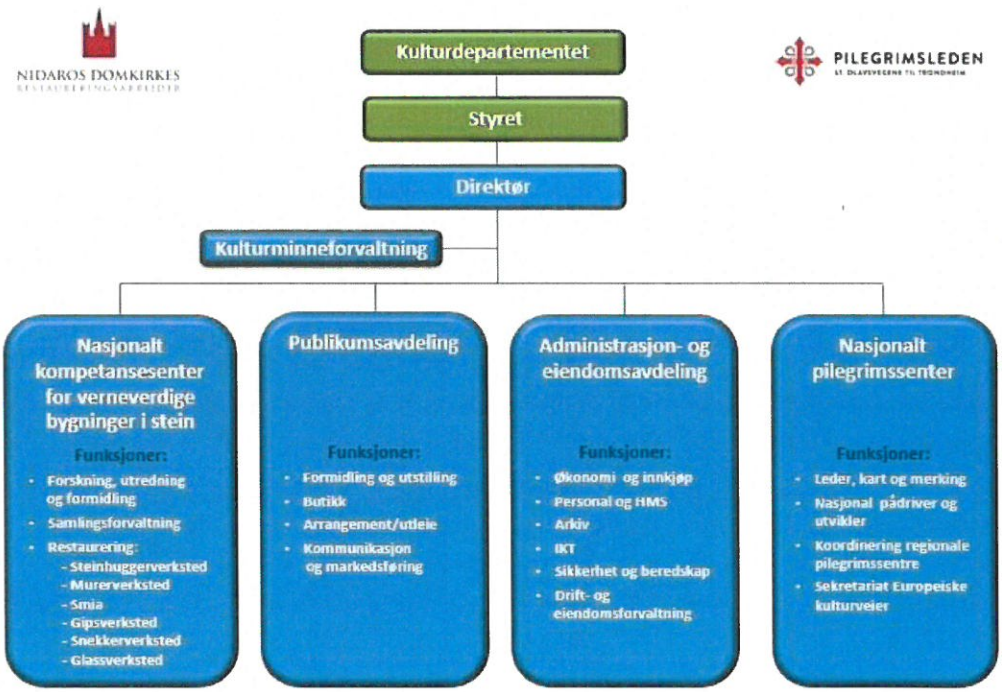

UTVALGTE HOVEDTALL

Økonomi og personal

Nøkkeltall 1)	2019	2020	2021
Tildeling post 01 Driftsutgifter	108 207 000	80 631 000	73 866 000
Tildeling post 21 Spesielle driftsutgifter 2)	-	-	3 400 000
Tildeling post 71 Tilskudd til RPS	5 940 000	6 100 000	7 240 000
Inntektskrav post 01 Ymse inntekter 3)	- 57 169 000	- 18 310 000	- 14 708 000
Inntektskrav post 02 Leieinntekter m.m.	- 3 996 000	- 4 103 000	-4 209 000
Inntektskrav post 03 Inntekter ved oppdrag 2) 3)	-	-	- 3 400 000
Netto tildeling	52 982 000	64 318 000	62 189 000
Utnyttelsesgrad - %	99,6	100,1	100,9
Sum driftskostnader	107 796 000	80 696 000	78 001 000
Sum driftsinntekter 3)	61 967 000	22 592 000	23 024 000
Sum antall årsverk 4)	61,5	57,6	58,3
Lønnsandel av driftsutgifter - %	43,0	55,1	56,8
Lønnsutgifter pr. årsverk 4)	753 000	771 000	760 000

1) Regnskapstall iht. kontantprinsippet i staten.
2) Post 21 Spesielle driftsutgifter og tilknyttet post 03 Inntekter ved oppdrag ble opprettet i revidert nasjonalbudsjett 2021.
3) Nedgang i inntektskrav og driftsinntekter i 2020 og 2021 skyldes koronaepidemien.
4) Årsverk rapportert for 2019-2021 iht. PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrekk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrekk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsikt.

Volum

Styringsparameter	Resultat 2019	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Mål 2022	Endr. %/stk. 2020 – 21
Totale besøkstall basert på utstedte billetter – Nidaros domkirke og Erkebispegård	249 347	115 862	120 000	133 144	202 000	+14,9/ +17 282
Omsetning eksterne oppdrag – NKS	3 735 781	1 789 856	3 000 000	2 222 099	2 500 000	+24,1/ +432 243
Overnattingsdøgn på Gudbrandsdalsleden	19 557	5 183	7 630	8 298	11 250	+60,1/+3 115

Bevilgningsandel

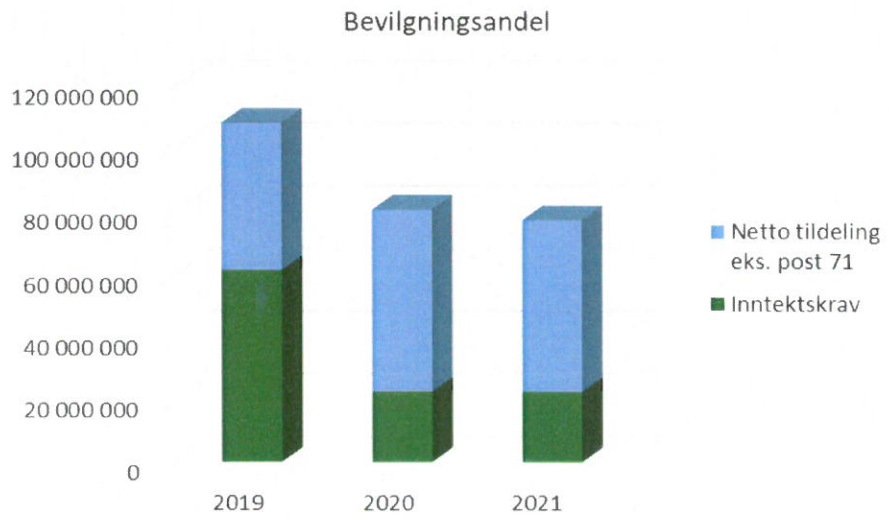

Netto tildeling eksklusiv tilskudd til regionale pilegrimssentre på post 71, utgjorde i årene 2019, 2020 og 2021 hhv 43,5 %, 72,2 % og 71,1 % av NDRs totale inntekter.

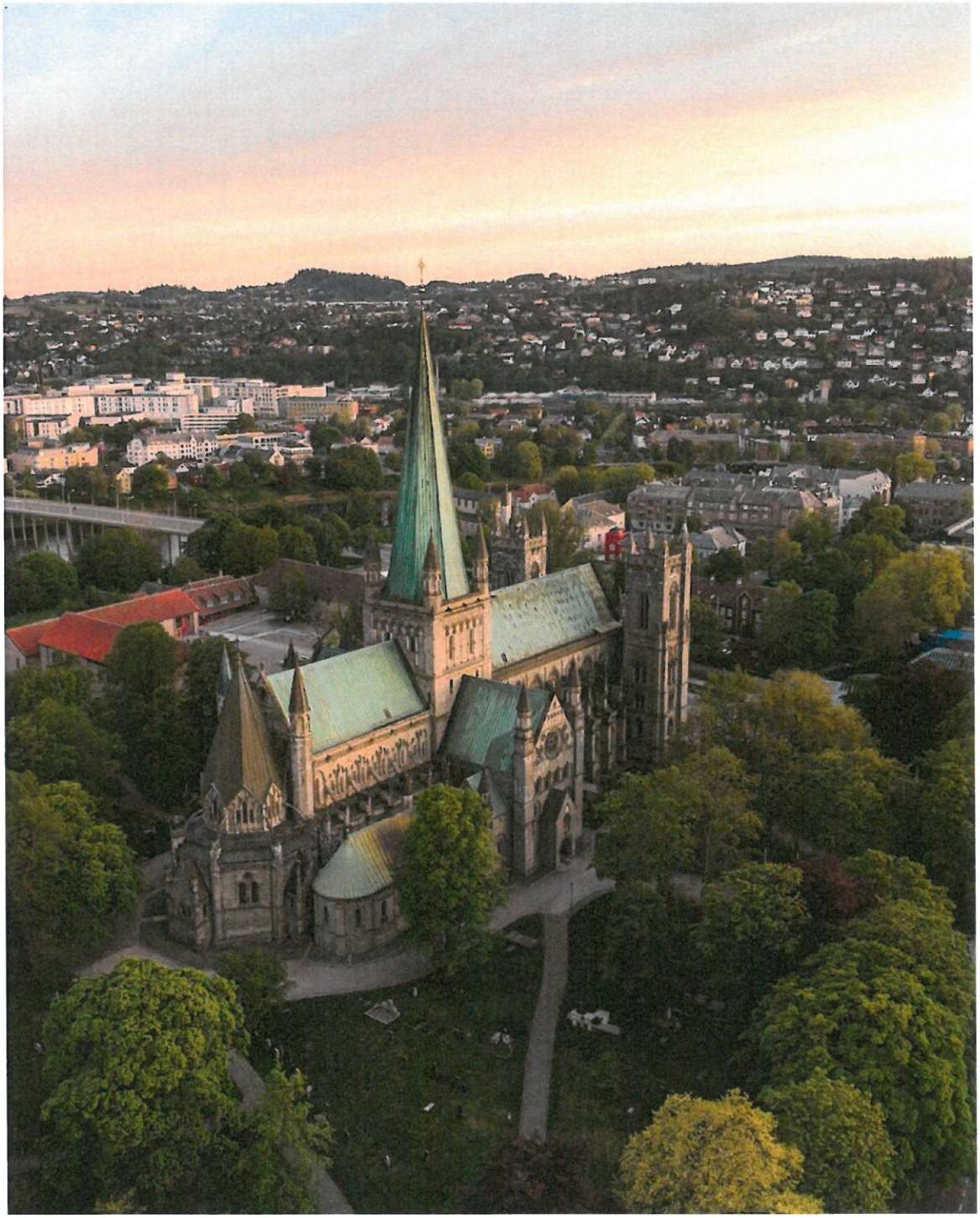

I fugleperspektiv: Nidarosdomen og Erkebispegården.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

SAMLET VURDERING AV RESULTATER, MÅLOPPNÅELSE OG RESSURSBRUK

Oppsummering av resultater og måloppnåelse med basis i tildelingsbrev 2021

Overordnede mål og delmål (prosjekt/tiltak) 2021	Resultat 2020	Resultat 2021		Kommentarer
1. Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper				
Kongeinngang – restaurere skift 39-52	Noe forsinket, ferdig skift 35	Ferdig restaurert fasade (skift 52)		Offisiell åpning i uke 25 2022
Restaurere korets nordre fasade	Midlertidig stillas satt opp	Kartleggingsarbeid i tråd med plan		Søndre tverrskip prioriteres i 2022 jf sikringsbehov der
Takene på Nidarosdomen	-	Noen av de mest utfordrende områdene er tettet		Stoppe omfattende lekkasjer - faglig kompleksitet
Sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov	Forberedt nytt brudd	Åpning eget brudd – Grundnes i Målselv		Startet opp sommeren 2021
Ferdigstille forskningsplan	-	Ferdig plan		Vedtatt 17.02.21
Videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning	-	Noe forsinket, arbeid fortsetter i 2022		Faglig kompleksitet, avklaringsbehov
2. NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein				
Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein	Brosjyre sendt alle landets steinkirker	Konkretisert NKS sin rolle og innhold videre		Noe utfordrende jf. koronaepidemi og arbeid på egne bygg
3. Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon				
Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden	Noe forsinket ift. plan	Servicebu-prosjektet forsinket ift plan.		Sluttføring forskyves fra 2021 til 2022
Koordinere og lede utviklings-prosjekt Østerdalsleden	-	Iht plan		Plan for opptrapping og formalisering av arbeidet neste to år
Pressetur og visningsturer for turoperatører	Ikke gjennomført	Kun to begrensede turer i Midt-Norge		Jf. koronaepidemi
Prosjekt «Post korona»	-	Revidering av målgruppe, marked og produkt		Et løpende arbeid. Flere nordmenn enn før benytter leden
Etablere nasjonale kontaktpunkt i alle medlemsland	-	Formelle avtaler er ikke på plass		Arbeidet videreføres i 2022
4. Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper				
Øke kompetansen om Olavshistorie og Olavsarv	-	Nye formidlings-tilbud gjennomført		Jf. formidlingsplan, tro og makt sentralt
Ferdigstille plan for digital utvikling	Arbeidet i gang	Prosess i 2021 viser for bred tilnærming, videre arbeid spisses		Fremover utredes løsninger for digital formidling
Utvikling av Besøkssenteret	-	Iht plan, herunder videre utredning av bookingsystem 2022		Butikkinnredning/ publikumsflyt, billettsalg på nett
Utarbeide tiltaksplan for formidling av håndverk og pilegrim	-	Tiltaksplaner utarbeidet høst 2021		I samarbeid med NKS og NPS
Posisjonere Erkebispegården som en arena for opplevelser	Nytt konsept; (SIB) Sommer i Borggården	Iht plan		Bildeutstilling, avduking skulptur, videreutvikling SIB

Til grunn for denne årsrapportens vurdering av resultater og måloppnåelse ligger Langtidsplan 2018-2022 (30) og Årsplan 2021.

Samlet sett er resultater og dermed også måloppnåelse for koronaåret 2021 jevnt over bra med full måloppnåelse på 10 av 17 delmål (prosjekt/tiltak), og 4 delvis eller godt i gang. 3 av delmålene har ikke latt seg gjennomføre.

NDRs største og mest omfattende ansvarsområde ligger under overordnet mål 1 – Nidaros domkirke og Erkebispegården skal planmessig sikres, vedlikeholdes og restaureres basert på forskning og etter gjeldende internasjonale restaureringsprinsipper. Det er brukt mest personalressurser under dette målet. Av større ressurskrevende tiltak i året som gikk vil vi trekke frem ferdigstillelse av restaurering Kongeinngang på Nidaros domkirke, sikring av steinleveranse gjennom åpning av eget steinbrudd og utarbeidelse av ny forskningsplan. Disse tiltakene sammen med kartlegging knyttet til restaurering av korets nordre fasade gir god måloppnåelse for 2021. Arbeidet med å tette tak og videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning er noe forsinket grunnet faglig kompleksitet og behov for avklaringer.

På overordnet mål 2 – NDR skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein – er det delvis måloppnåelse. Rådgivning, bistand og konferanseaktiviteter har som i 2020 blitt redusert som følge av koronaepidemien. Flere eksterne oppdrag har allikevel gått som planlagt. Eksterne oppdrag har løpende blitt balansert opp mot rådende smittevernføringer gjennom året og oppgaver internt på Nidaros domkirke og Erkebispegården. I en forlengelse av at bygghytta ved NDR i 2020 ble innskrevet på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv, har det gjennom 2021 blitt lagt ned mye arbeid i videreutvikling av NKS, hvor fokuset har vært på å konkretisere NKS sin rolle og innhold fremover.

Under overordnet mål 3 – Pilegrimsarbeidet skal bidra til verdiskapning og positiv utvikling langs St. Olavsveiene til Trondheim. Det skal ha en tydelig kirkelig forankring og samtidig være åpent og inkluderende for mennesker med ulik tro, kultur og tradisjon – er det delvis måloppnåelse på faglige mål, mens måloppnåelsen mht resultatindikatorer er god, selv om vi er langt unna 2019 nivå. Det ser ut til at koronapandemien har ført til at langt flere nordmenn enn tidligere har tatt i bruk pilegrimsleden. For 2021 vil vi trekke frem oppgradering av infrastruktur Gudbrandsdals-leden gjennom Servicebu-prosjektet, utviklingsprosjekt Østerdalsleden og prosjekt «Post korona». Også i 2021 har arbeidet til NPS blitt preget av koronaepidemien, hvor etablering av nasjonale kontaktpunkt i alle medlemsland i den nordiske pilegrimsforeningen ACSOW er forsinket og pressetur og visningsturer for turoperatører ikke har latt seg gjennomføre som planlagt.

For overordnet mål 4 – Nidaros domkirke og Erkebispegårdens historie skal gjøres tilgjengelig og formidles til publikum. Formidlingen skal skape refleksjon og forståelse, ta i bruk moderne metoder og være tilpasset ulike målgrupper – er det god måloppnåelse faglig sett. Vi når også våre mål for 2021 når det gjelder resultatindikatorene, med en økning i utstedte billetter fra 2020 til 2021. Likevel ligger antall utstedte billetter betydelig lavere enn i 2019 som følge av koronaepidemien. Koronaepidemien har gjort at fokuset både i 2020 og 2021 har vært rettet mot et norsk publikum, især familier. Av større ressurskrevende tiltak i 2021 nevnes utvikling av Besøkssenter og butikk, med strukturelle grep for bedre kundeflyt og system for billettsalg på nett, nye formidlingstilbud og videreutvikling av konseptet «Sommer i Borggården» som startet opp i 2020. Sistnevnte var vellykket med et bredt og omfangsrikt antall arrangementer i perioden 02.-18. juli 2021. Arbeidet med posisjonering av Erkebispegården som en arena for opplevelser vil fortsette i 2022. I arbeidet med utarbeidelse av plan for digital utvikling er det konkludert med behovet for en mer spisset tilnærming i det videre arbeidet, herunder bl.a. løsninger for digital formidling.

På de områder hvor resultatene ikke er iht. målsetting fortsetter arbeidet i 2022.

Ressursbruk
Ressursbruk generelt er synliggjort gjennom fordeling på avdelinger og type kostnader. Tilskuddsmidler til regionale pilegrimssentre (post 71) er ikke lagt inn ettersom disse ikke påvirker den ordinære driften.

Oversikt over driftskostnader pr. hovedaktivitet for 2021 viser at Administrasjons- og eiendomsavdelingen utgjør det største området med 36 %, hvorav eiendomsdrift står for 27 % (24 % i 2020) og administrasjon med direktør/stab utgjør 9 % (uendret fra 2020). Deretter følger Nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein (NKS), med vedlikehold, restaurering og forskning på 32 %, en nedgang fra 43 % som følge av ferdigstillelse av store bygningsprosjekter i 2020. Publikumsavdelingen går fra 19 % til 24 %, mens Nasjonalt Pilegrimssenter øker fra 5 % til 8 % som følge av et større eksternfinansiert prosjekt knyttet til oppgradering av Gudbrandsdalsleden.

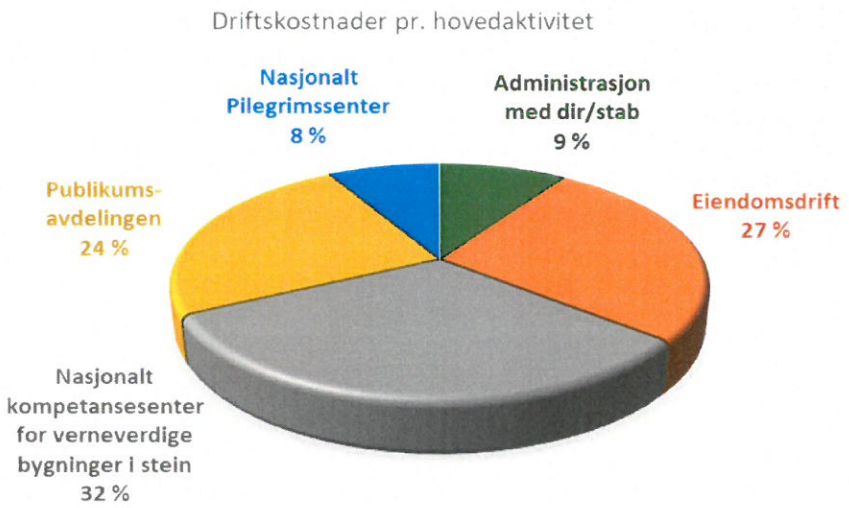

Oversikten nedenfor viser hvordan kostnadene fordeler seg på lønn og drift.

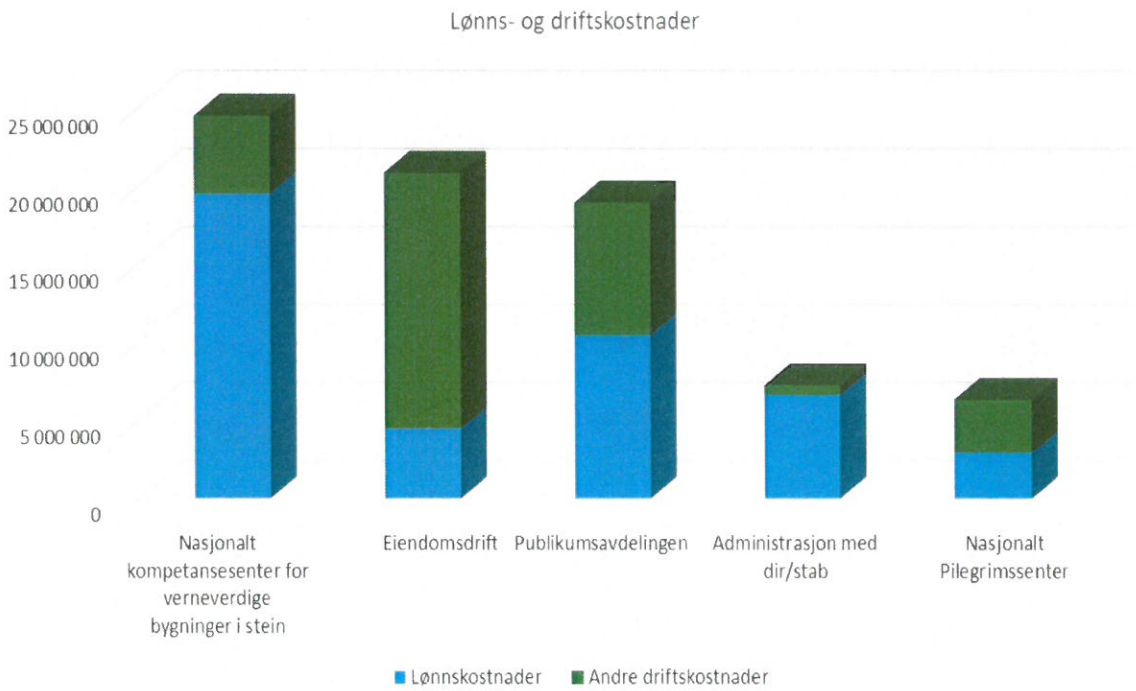

OVERORDNET MÅL 1 – NIDAROS DOMKIRKE OG ERKEBISPEGÅRDEN SKAL PLANMESSIG SIKRES, VEDLIKEHOLDES OG RESTAURERES BASERT PÅ FORSKNING OG ETTER GJELDENDE INTERNASJONALE RESTAURERINGSPRINSIPPER

Prioriteringer – delmål for 2021

- Kongeinngang – restaurere skift 39-52
- Restaurere korets nordre fasade
- Takene på Nidarosdomen
- Sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov
- Ferdigstille forskningsplan
- Videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021

Kongeinngang – restaurere skift 39-52

Restaurering av Kongeinngangen har også i 2021 vært en sentral oppgave for Bygghytta.

Den 24. september ble siste fasadestein murt på plass, nesten 11 år etter at første stein ble demontert. Arbeidet har vært krevende og omfattende, men nå er fasaden ferdig murt og vi kan konsentrere oss om de siste delene av arbeidet. Vi har valgt å la stillasene stå gjennom vinteren vi nå er inne i, både for å beskytte det nye murverket og for å ha optimale arbeidsforhold for de gjenstående oppgavene.

I løpet av året er all steinhugging ferdigstilt og alle fasadesteiner murt på plass. Marmorsøylene er konservert og de fleste av disse er montert. Videre er Kongeinngangens flotte eikedører ferdig restaurert. I tillegg er takkonstruksjonen restaurert og montert, og i disse dager kobbertekkes taket, mens hvelvet er under muring. I løpet av vinteren vil også dørene bli montert. Til våren vil det bli utført en rekke oppgaver før stillasene demonteres. De siste søylene skal settes på plass, blyglassvinduet skal monteres, belysning skal klargjøres og duesikring skal opp. Rengjøring og småflikk ifm demontering av stillas må påregnes. Likeså må uteområdet oppgraderes slik at Kongeinngangen kan vises i all sin prakt når den offisielt åpner i uke 25.

I tilknytning til ferdigstillelsen av prosjektet vil det bli arrangert en fagdag med både interne og eksterne forelesere, dette som et tillegg til selve åpningsarrangementet. Planleggingen av offisiell åpning og fagdag er startet opp.

Arbeidet med Kongeinngangen har vært meget lærerikt. Prosjektet har krevd det ytterste av de ulike håndverksfagene, men har også gitt ny erfaring innenfor andre områder som kartlegging, dokumentasjon og logistikk. Restaureringen av Kongeinngangen har ført til at vi har gjennomført store parallelle prosjekter som å bygge vår egen kalkovn, produsere vår egen mørtel og åpne et nytt steinbrudd.

NDR gleder seg til å vise frem Kongeinngangen til sommeren og få vist frem det flotte arbeidet som er utført iht. de ulike faggruppers kvalitetskrav.

Kongeinngangen, Nidarosdomen: Fasaden ble ferdig murt i 2021, her representert ved Christopher Pennock.

Restaurere korets nordre fasade

Det har blitt utført en del steinhuggerarbeid til korets nordre fasade også i 2021. Planen har så langt vært at hovedstillaset skal på plass i 2022, og at vi da skal ha fullt fokus på dette arbeidet. Fokuset har imidlertid endret seg da vi over lengre tid har vi sett en økning av sikkerhetsmessige utfordringer andre steder på kirka, i hovedsak knyttet til nedfall av stein. Av den grunn iverksetter vi nå flere sikkerhetstiltak for å ha kontroll på situasjonen. Arbeidet med fasadeinspeksjoner intensiveres, likeså arbeidet med videreutvikling av pullerter og avsperringer rundt katedralen. Det er allerede satt opp skilt hvor det advares om fare for nedfall av stein, og det vil bli satt opp nett over inngangspartiene på vestfronten.

Med basis i avdekte sikkerhetsmessige utfordringer vil neste store restaureringsprosjektet ikke lenger være korets nordre fasade. I stedet rettes fokuset på søndre tverrskip der vi har betydelige utfordringer med nedfall av stein.

Videre må det utføres ytterligere utredninger for å avdekke utfordringene i et lengre tidsperspektiv. Utredningsarbeidet og steinhuggingen som allerede er utført på korets nordre fasade vil komme oss til nytte ved en senere anledning.

Takene på Nidarosdomen

Det kan være krevende å finne ut eksakt hvor lekkasjer på en bygning som Nidarosdomen er. Vannet kan trenge inn et sted, for så å komme ut på et helt annet. Ut ifra erfaringer og vurderinger som er gjort, besluttet vi å tette de utvendige gangbanene (parapetene) i 2021. Etter anbudsbefaring med blikkenslagere viste det seg at kostandene ble betydelig høyere enn antatt. Dette innebærer at vi må ta en parapet av gangen. Nå er nedre parapet på skipets nordre side restaurert. Det er her vi har hatt de største utfordringene de seneste årene, og det var naturlig å tekke denne først. Ikke uventet var det svært krevende å finne alle lekkasjene. Det ble oppdaget flere steder hvor det har vært inntrenging av vann over tid, med påfølgende skader. Dette innebærer at selv om hovedarbeidet med tekking av denne parapeten er ferdigstilt, må det påregnes ytterligere tiltak også i 2022.

Sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov

NDR har valgt steinbruddet Grundnes i Målselv som sitt hovedbrudd i årene fremover. Vi har kommet til enighet med grunneier om en langsiktig avtale der NDR har enerett til forekomsten. Søknad om gjenåpning av bruddet har vært til behandling hos Direktoratet for mineralforvaltning og 30.08.21 startet vi det praktiske arbeidet.

Bruddet bar preg av lite langsiktig planlegging da vi tok over. Dette innebar at bruddsesongen i hovedsak gikk med til rydding i bruddet og områdene rundt. En opprydding som bl.a. innebar forflytting av flere hundre kubikk ubrukbar stein. Av steinen som ble tatt ut var skrotprosenten høy. Dette er normalt tatt i betraktning måten bruddet i sin tid ble forlatt på. Borreprøver viser gode resultater.

Det er en milepæl for NDR og Bygghytta å igjen kunne disponere sitt eget brudd etter mange år uten. Allerede i 2022 regner vi med å få ut mer stein av god kvalitet.

Steinbruddet Grundnes i Målselv: NDR har valgt dette som sitt hovedbrudd i årene fremover etter grundige undersøkelser i samarbeid med NGU. Fra venstre Jan Strand og Eva Stavsøien, NDR og Gurli Meyer, NGU.

Ferdigstille forskningsplan

Forskningsplanen ble godkjent av NDRs styre 17.02.21. Planen ble deretter bearbeidet videre etter innspill fra styret og ferdigstilt august 2021.

Videreutvikle 3D-modell med databasetilknytning

Å knytte NDRs FileMaker-database opp mot en 3D-visualisering har vist seg å være en noe krevende prosess, og i den forbindelse har vi knyttet til oss ekstern teknologisk kompetanse. Det er så langt etablert et midlertidig produksjons- og utviklingsområde på ekstern leverandørs server og opprettet et eget område som løsningen kan overføres til etter at pilotprosjektet er ferdig, dersom NDR velger dette. Portal til kartleggingsverktøyet er satt opp og delvis utformet, men ikke ferdig. Prosjektet har kommet så langt at NDR om kort tid kan starte testing av systemet. Det tas sikte på å ferdigstille arbeidet i 2022.

Andre forhold

Det har i 2021 blitt gjennomført et forprosjekt knyttet til restaurering og videre bruk av Grenaderen hvor en mulighetsstudie er utarbeidet. I mulighetsstudiet er seks alternativer med ulike volumsammensetninger vurdert. Styret har i den forbindelse bedt administrasjonen om å utrede nærmere mulighetsrommet i to av disse alternativene. Dette arbeidet vil fortsette i 2022.

NDR har blitt tildelt Norsk Lyspris 2021 for den nye belysingen i Nidarosdomen. Prisen er den gjeveste hedersutmerkelsen for lysdesign og belysningsprodukter i Norge.

Årboka vår, Bygghytta, er utgitt for andre gang. 2021-utgaven inneholder hele 21 artikler med et bredt faglig spenn.

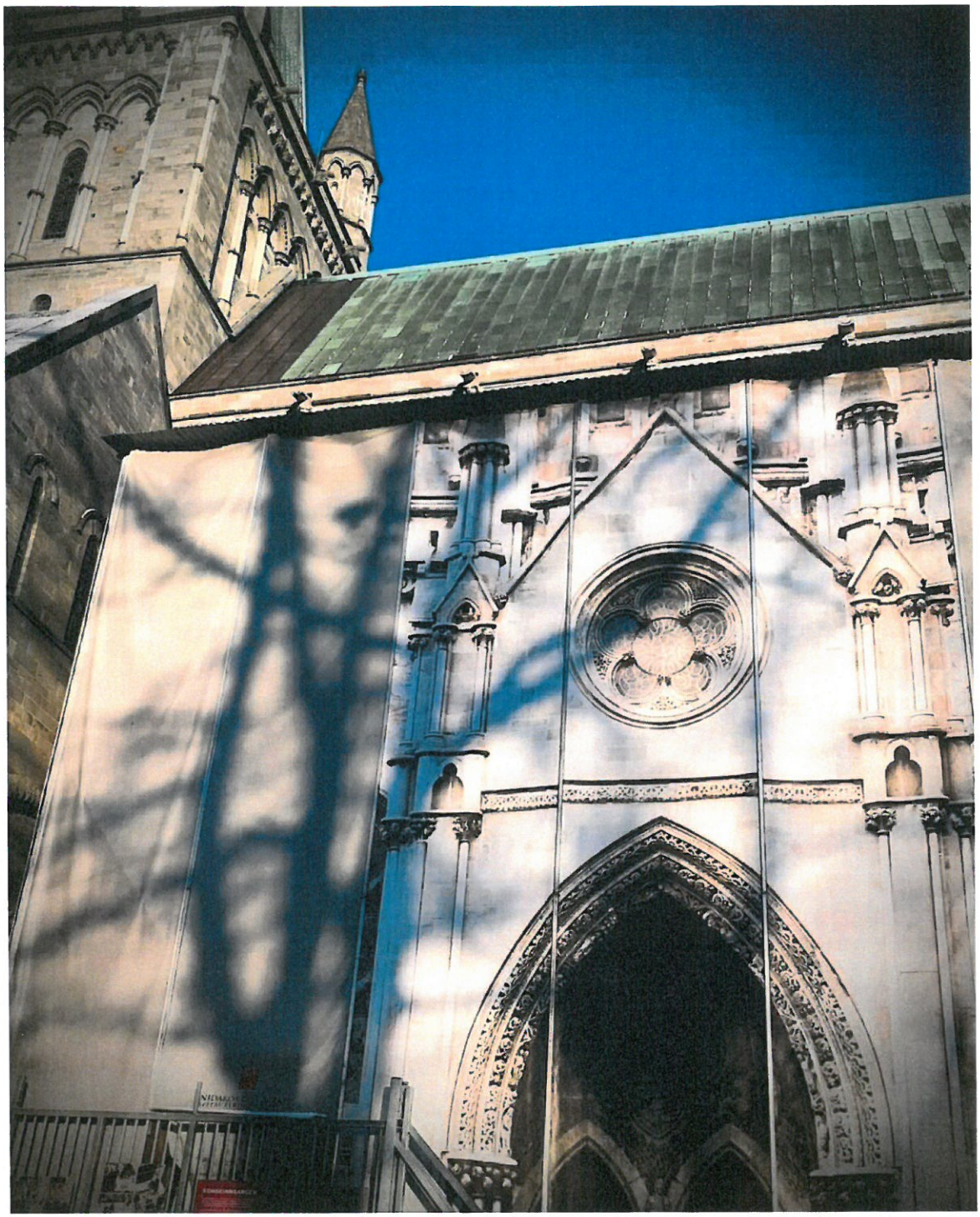

Kongeinngangen, Nidarosdomen: Formell åpning og avduking skjer i uke 25 2022.

OVERORDNET MÅL 2 - NDR SKAL OPPRETTHOLDE OG VIDEREUTVIKLE SIN POSISJON SOM ET NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR RESTAURERING AV VERNEVERDIGE BYGNINGER I STEIN

Prioriteringer – delmål for 2021

- Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021

Fortsette å utvikle NKS til en naturlig partner for forvaltere av verneverdige bygninger i stein

Som et Nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein (NKS) er det en naturlig del av vårt oppdrag å bistå andre aktører som har behov for spesialkompetanse.

Dilemmaet knyttet til prioritering mellom kjernevirksomhet – ivaretakelse av Nidaros domkirke og Erkebispegården – og eksterne oppdrag er et tilbakevendende tema. I styremøte 05.10.21, i sak om videreutvikling av NKS, ble det konkretisert hvordan NDR skal forholde seg til kommersielle og eksterne oppdrag og prioriteringen av disse. Kort oppsummert innebærer dette at følgende vilkår må være til stede:

- Det er kapasitet til å utføre oppdraget uten at det går på bekostning av egen bygningsmasse.
- Oppdraget er direkte for forvalter/byggherre og ikke en underentreprise.
- Den etterspurte kompetansen kan ellers være vanskelig tilgjengelig.
- Oppdraget er faglig kompetansehevende for NKS.

Selv om koronapandemien fortsatt setter en demper på etterspørselen etter våre tjenester, har det vært en god del aktivitet, spesielt på slutten av året. Herunder oppdrag for Aurskog kirke, Bodø domkirke, Nærøy gamle kirke, Munkholmen og en rekke oppdrag både fra Kirkevergen i Trondheim og i samarbeidsprosjekter med NTNU.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2019	Resultat 2020	Mål 2021 2)	Resultat 2021	Mål 2022	Endr. %/stk. 2020 – 21
Omsetning eksterne oppdrag - NKS	3 735 781	1 789 856	3 000 000	2 222 099	2 500 000	+24,1/ +432 243
Antall oppdrag (> kr. 5 000) 1)	43	29	-	29	-	0/0
Oppdrag pr verksted:						
- Steinhuggerverksted	7	7		6		-14,3/-1
- Murerverksted	5	5		3		-40,0/-2
- Smia	7	4		4		0/0
- Gipsverksted	11	9		5		-44,4/-4
- Snekkerverksted	1	1		2		+100,0/+1
- Glassverksted	7	2		7		+250,0/+5
- Utforsk	6	1		2		+100,0/+1

1) En rekke verksted har også flere småoppdrag under kr. 5.000.
2) Her inngår årlig løpende oppdrag estimert til 2,2 mill. og gjenstående arbeider på Aurskog kirke til ca. 0,8 mill.

Bygghytta ved NDR.

OVERORDNET MÅL 3 – PILEGRIMSARBEIDET SKAL BIDRA TIL VERDISKAPNING OG POSITIV UTVIKLING LANGS ST. OLAVSVEIENE TIL TRONDHEIM. DET SKAL HA EN TYDELIG KIRKELIG FORANKRING OG SAMTIDIG VÆRE ÅPENT OG INKLUDERENDE FOR MENNESKER MED ULIK TRO, KULTUR OG TRADISJON

Prioriteringer – delmål for 2021

- Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden
- Koordinere og lede utviklingsprosjekt Østerdalsleden
- Pressetur og visningsturer for turoperatører
- Prosjekt «Post korona»
- Etablere nasjonale kontaktpunkt i alle medlemsland

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021

Oppgradere infrastruktur Gudbrandsdalsleden

Den første pilegrimsbua ble åpnet i Stange på Pilegrimsledens dag den 6. juni. Bua i Øyer er under bygging og på Oppdal er det stipulert byggestart i april 2022. Prosjektet har blitt svært godt mottatt av vandrere, lokalsamfunn, regionale pilegrimssenter og de respektive kommunene.

Koronapandemien og mangel på håndverkere har bidratt til at prosessen med bygging av pilegrimsbuene har tatt lengre tid og kostet mer enn først budsjettert, derfor skaleres prosjektet ned i omfang til disse tre buene i Stange, Øyer og Oppdal. Prosjektet avsluttes ved ferdigstilling av den siste bua på Oppdal høsten 2022.

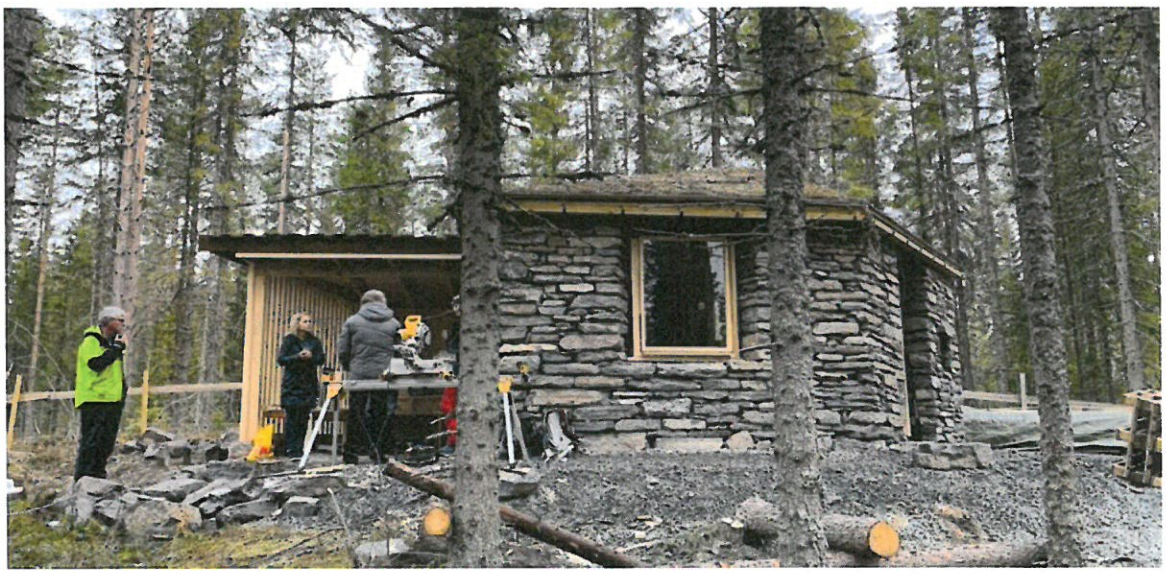

En servicebu, og kalt Pilegrimsbu, tar form i Stange: Åpning på Pilegrimsledens dag 6. juni. Pilegrimsbua har toalett, drikkevann, søppelhåndtering, lademuligheter for telefon/ nettbrett/GPS og gapahuk med ly for vær og vind inkludert tilrettelagt bålplass.

Koordinere og lede utviklingsprosjekt Østerdalsleden

Den 2. november inviterte vi i samarbeid med Nettverket for Østerdalsleden til pilegrimskonferanse for Østerdalsleden på Lia Gård i Rendalen. Konferansen samlet rundt 50 deltakere fra kirken, kommunene, fylkeskommunen, regionale pilegrimssenter, næringslivet og frivillige lag og foreningen. NPS bidrar med kr. 200.000 over en toårsperiode til etablering av et administrativt og operativt kontaktpunkt for Østerdalsleden som et prøveprosjekt. Målet er å samle og motivere de ulike aktørene i et felles «løft» for arbeidet langs Østerdalsleden. Videre vil det være viktig med et kontaktpunkt for gjensidig kanalisering av informasjon om de ulike delprosjektene i arbeidet.

NPS har hatt møte med Innlandet fylkeskommune om samarbeid og prioriteringer knyttet til pilegrimssatsingen. Innlandet fylkeskommune skal utarbeide en «Pilegrimsstrategi» i 2022 og NPS er invitert til å sitte i styringsgruppen for dette arbeidet.

Som et ledd i arbeidet med Østerdalsleden har NPS søkt og fått innvilget delfinansiering fra Interreg til et forprosjekt for å kartlegge muligheten for et hovedprosjekt knyttet til videre utvikling av pilegrimssatsingen i grenseregionen Norge/Sverige. Prosjektpartner på svensk side er Västre Götaland region og prosjektperioden er satt til 17.01 – 30.09.22.

Pressetur og visningsturer for turoperatører

Som følge av koronapandemien er det kun gjennomført to begrensede presseturer i Midt-Norge. Avsatte ressurser til tiltakene er delvis omdisponert til produksjon av film og fotomateriell for profilering og markedsføring.

Artisten Moddi ble invitert av Olavsfest til å gå Pilegrimsleden fra Oslo til Trondheim sommeren 2021 – en vandring på 643 km. Han gikk alene i 37 dager og skrev musikk underveis, som han til slutt fremførte i Nidarosdomen. Vandringen skjedde i samarbeid med de regionale pilegrimssentrene langs Gudbrandsdalsleden, som koordinerte turen og bidro med overnatting, bespisning, bagasjetransport og annen tilrettelegging. Moddi holdt flere konserter gjennom vandringen. NPS har sikret filmmateriell fra konsertene og vandringen, og samarbeider nå med Moddi og Olavsfest for videre bruk av dette materialet.

Moddi på Budsjord Pilegrimsgård, Dovre.

Prosjekt «Post korona»
Vi arbeider kontinuerlig med å tilpasse tilrettelegging og markedsføring til endrede reisevaner og -muligheter. Statistikk fra trafikken på nettsiden og erfaringer fra våre samarbeidsparter langs pilegrimsleden har gitt oss nyttig informasjon om brukergrupper og utviklingstrekk. Så langt ser det ut til at to sesonger med koronapandemi har ført til at langt flere nordmenn enn tidligere har tatt i bruk pilegrimsleden for kortere eller lengre turer.

Etablere nasjonale kontaktpunkt i alle medlemsland
Koronaepidemien har hindret oss i å ha fysiske møter på tvers av de nordiske landegrensene i 2021, noe som har gjort det vanskelig å etablere et formalisert samarbeid med kontaktpunkter i Danmark, Sverige og Finland. Så langt har vi hatt digitale møter med potensielle samarbeidsparter, men erfaringene viser at vi må møtes fysisk for å kunne forankre en felles forståelse av videre samarbeid.

Forvaltning av tilskuddsmidler
NDR fikk i 2021 tildelt 7,24 mill. som tilskuddsmidler til fordeling blant de regionale pilegrimssentrene (RPS) på de godkjente pilegrimsledene. Bevilgningen er økt med 1 mill. fra 2020 til 2021 for å legge til rette for pilegrimsarbeidet i vedtatt langtidsplan. Midlene er fordelt med 0,98 mill. til hhv RPS Dovrefjell, RPS Dale-Gudbrand, RPS Hamar, RPS Granavollen og RPS Oslo. Videre er det tildelt 0,2 mill. til RPS Stiklestad, 0,14 mill. til RPS Sarpsborg, 1,0 mill. til RPS Trondheim/Nidaros Pilegrimsgård og 0,25 mill. til hvert av sentrene på Kystpilegrimsleia; RPS Avaldsnes, RPS Bergen, RPS Selje og RPS Smøla. Midlene er tildelt gjennom individuelle tildelingsbrev og det er mottatt rapporter om forvaltningen av disse midlene. Det gjennomføres også årlige dialogmøter med hvert RPS.

I tildelingsbrevene til RPS'ene presiseres vilkår, krav til rapportering og ev. kontrolltiltak ved utbetalingen av tilskudd, basert på Kulturdepartementets egne retningslinjer for tilskuddsmottakere. NDR har og interne retningslinjer for disponering av tilskuddsmidler.

NDR har inngått rammeavtaler med alle regionale senter som inngår i nettverket av den statlig finansierte pilegrimssatsingen. Disse avtalene beskriver geografisk ansvarsområde til det respektive senteret, samt oppgave- og rolleavklaring mellom NDR og RPS.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2019	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Mål 2022	Endr. %/stk. 2020 – 21
Overnattingsdøgn på:						
- Gudbrandsdalsleden	19 557	5 183	7 630	8 298	11 250	+60,1/+3 115
- St. Olavsleden	2 479	322	970	620	700	+92,5/+298
Utstedte Olavsbrev 1) Nidaros Pilegrimsgård	1 280	384	430	760	1 100	+97,9/+376
Registrerte langvandrere ut fra Oslo	618	332	400	324	500	-2,4/-8
Registrerte passeringer på pilegrimsleden:						
- Solsjøbygda, Orkdal	1 197	724	570	593	800	-18,1/-131
- Kastberga i Bymarka, Trondheim	3 012	2 272	1 200	2 507	2 750	+10,3/+235
Antall brukere på www.pilegrimsleden.no	125 660	115 877	125 340	151 616	225 000	+30,8/ +35 739

1) Olavsbrevet gis til de pilegrimer som har gått minst de siste 100 kilometerne inn til Nidarosdomen, og som møter opp på pilegrimsmottaket i Nidaros Pilegrimsgård.

Pilegrimsleden slynger seg gjennom bygder og byer, krysser fjell og fosser og snor seg langs de eldgamle stiene i møte med historie, kultur og lokale tradisjoner. Mennesker som bor langs leden kan fortelle historier knyttet til gamle hus, kirker og landskap, samtidig som de byr på lokale mattradisjoner og spennende overnattingssteder. Her fra Skogstad Pilegrimsherberge, Jevnaker, og Ryphusan i Vinstradalen, Oppdal.

OVERORDNET MÅL 4 – NIDAROS DOMKIRKE OG ERKEBISPEGÅRDENS HISTORIE SKAL GJØRES TILGJENGELIG OG FORMIDLES TIL PUBLIKUM. FORMIDLINGEN SKAL SKAPE REFLEKSJON OG FORSTÅELSE, TA I BRUK MODERNE METODER OG VÆRE TILPASSET ULIKE MÅLGRUPPER

Prioriteringer – delmål for 2021

- Øke kompetansen om Olavshistorie og Olavsarv
- Ferdigstille plan for digital utvikling
- Utvikling av Besøkssenteret
- Utarbeide tiltaksplan for formidling av håndverk og pilegrim
- Posisjonere Erkebispegården som en arena for opplevelser

Resultat, måloppnåelse og ressursbruk for prioriterte delmål i 2021

Øke kompetansen om Olavshistorie og Olavsarv

Nye formidlingstilbud til familier med fokus på Olavshistorie og Olavsarv ble gjennomført daglig i Nidarosdomen i høysesong. I tillegg ble en ny familieforestilling «Olav den hellige kommer tilbake» spilt daglig under Sommer i Borggården. Forestillingen ble godt mottatt og er meldt inn som forslag til program for skoleelever gjennom den Kulturelle skolesekken for 2022.

Olavsfrontalet har kommet tilbake fra store utstillinger i Europa. Dette får nå ny monter i Museet i Erkebispegården og vil igjen bli å se i 2022. Det jobbes med å sette dette inn i en kontekst med andre gjenstander fra kirkerom i samme periode.

Forestillingen «Olav den hellige kommer tilbake» var et samarbeid mellom Christine Aspenberg (NDR) og Teater Basun. Christine Terese Aspenberg ble Norgesmester i improvisasjonsteater i 2021.

Ferdigstille plan for digital utvikling

Prosjektet ble i 2021 løftet opp fra Publikumsavdelingen til å gjelde hele NDR, og det ble nedsatt en tverrfaglig prosjektgruppe. Prosessen viste seg å ha en for bred tilnærming, og det er konkludert med behovet for en mer spisset tilnærming i det videre arbeidet, herunder bl.a. utredning av løsninger for digital formidling.

Utvikling av Besøkssenteret

For å utvikle Besøkssenter og butikk er det i 2021 gjort strukturelle grep for å bedre kundeflyt i butikken, herunder spesialinnredning i form av ny diskløsning, som bedrer arbeidsvilkårene for ansatte og avhjelper køproblematikk.

I mai fikk vi på plass et digitalt billettsalgssystem som er integrert på nidarosdomen.no. Det gjør det enklere for publikum å planlegge sitt besøk. Digitalt bookingsystem er fortsatt i en utredningsfase. Det tas sikte på anskaffelse i 2023.

Utarbeide tiltaksplan for formidling av håndverk og pilegrim

I forbindelse med «Sommer i Borggården» er det utviklet planverk for formidling av håndverk og pilegrim i samarbeid med bl.a. Bygghytta. Arbeidet gjennom 2021 har vist at det er mer hensiktsmessig å legge dette inn i avdelingens årlige tiltaksplan, enn å utvikle egne planer for disse områdene. Dette sikrer en større integrasjon i publikumsavdelingens arbeid.

Gjøglerne fra NDR og Teater Basun trakk mange besøkende til Borggården.

Posisjonere Erkebispegården som en arena for opplevelser
Sommer i Borggården ble gjennomført for andre gang i perioden 02.07-18.07.21 med hele 403 arrangementer. Billettsalget viser en økning på 10% ift i fjor. I tillegg var det mange som tok turen innom Borggården for å spise lunsj, oppleve håndverkerne, besøke kunstutstillingen eller kjenne på atmosfæren. Tellinger viser mer enn 2.000 personer i daglig besøk.

Mer tid til årets planlegging ga positiv effekt ift organisering, markedsføring og gjennomføring. Det var mye god medieomtale i regionale aviser og NRK. En publikumsundersøkelsen viste at besøkende var godt fornøyd (skår 82 av 100).

Sommer i Borggården var en suksess ift å styrke Erkebispegårdens posisjon som attraktiv arena for kultur og opplevelser, og bygger opp under samarbeid og fellesskap på tvers av organisasjonen.

Sommer i Borggården: Elever fra Lade skole samarbeidet med NDRs glassverksted om å lage glasskunst inspirert av skulpturene på Nidarosdomen.

Første del av Håkon Blekens todelte utstilling «Fragmenter av et livssyn» ble vist i Lavetthuset i Erkebispegården i perioden mai – august. Andre del av utstillingen ble åpnet i Nidarosdomen i pinsen. Utstillingen var godt besøkt gjennom hele sommeren og fikk omtale i både regionale og nasjonale medier.

Utstillingen «Fragmenter av et livssyn» ble på mange måter en oppsummering av Håkon Blekens kunstnerskap.

Sverre Wyllers skulptur «Pilegrim» ble avduket i Borggården i august, og skal stå frem til sommeren 2022. Prosjektet er et samarbeid med Galleri Dropsfabrikken og finansieres av eksterne bidragsytere.

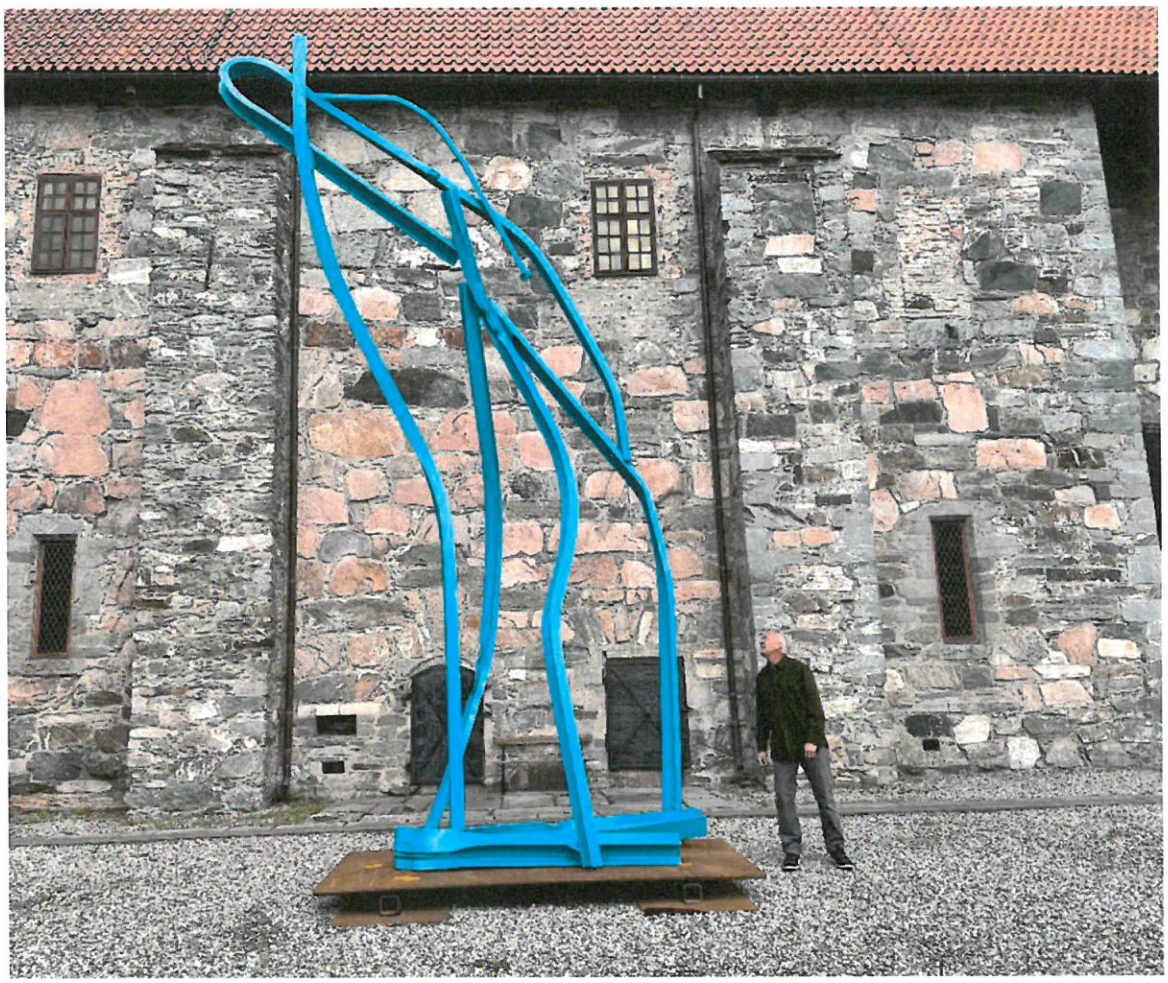

Sverre Wyllers «Pilegrim» byr på et spennende møte mellom moderne kunst og middelaldersk arkitektur.

Resultatindikatorer

Styringsparameter	Resultat 2019	Resultat 2020	Mål 2021	Resultat 2021	Mål 2022	Endr. %/stk. 2020 – 21
Besøkstall basert på utstedte billetter Nidaros domkirke 1)	189 678	95 540	95 000	96 244	150 000	+0,7/+704
Besøkstall basert på utstedte billetter Erkebispegård	33 057	5 162	10 000	20 309	25 000	+293,4/ +15 147
Utstedte billetter spesialtilbud 2)	14 014	12 129	10 000	12 509	17 000	+3,1/+380
Gjester arrangement	12 598	3 031	5 000	4 082	10 000	+34,7/ +1 051
Totale besøkstall basert på utstedte billetter – Nidaros domkirke og Erkebispegård	**249 347**	**115 862**	**120 000**	**133 144**	**202 000**	**+14,9/ +17 282**
Omsetning butikk	6 315 317	3 025 777	2 500 000	3 013 244	4 500 000	-0,4/ -12 533
Antall brukere på nidarosdomen.no	156 764	162 992	170 000	149 503	Ny media-indikator fom 2022	-8,3/ -13 489

1) Registrerte besøkende til Nidarosdomen var i 2021 183.882, mot 177.114 i 2020, en oppgang på hhv. 6.768 og 3,8 %. Dette inkl. besøkende til konserter og kirkelige handlinger som ikke løser billett hos NDR.
2) Tall for «Sommer i Borggården» ligger under kategorien «utstedte billetter spesialtilbud» fom 2020.

Den pågående kronapandemien påvirker fortsatt publikumsanleggene gjennom varierende smitteverntiltak med restriksjoner for å holde åpent og antallsbegrensinger. I tillegg kommer reiserestriksjoner i form av både råd om å unngå unødvendige reiser og innreise-restriksjoner. Som i fjor, er åpningstider, bemanning og tilbud løpende tilpasset de til enhver tid gjeldende restriksjoner og ulike mulighetsrom. Dette gjenspeiler seg i tallene i tabellen ovenfor. Vi når våre mål for 2021, men ligger fortsatt langt under 2019 nivå.

For Erkebispegården fremkommer en firedobling i utstedte billetter i forhold til fjoråret. Dette skyldes i hovedsak en økning i salget av fellesbilletter sammenlignet med 2020. Åpningen av Riksregaliene i sommermånedene har bidratt spesielt til økningen i salg av fellesbilletter i familiesegmentet. Gjester arrangement viser og en positiv økning ift. 2020, selv om det var en nedgang i antall arrangement fra 63 i 2020 til 60 i 2021.

Basert på totalt registrerte besøkende til Nidaros domkirke – 183.882 inkl. besøkende til konserter og kirkelige handlinger - og øvrige besøkstall basert på utstedte billetter til Erkebispegården, har 208.273 vært innom våre anlegg i året som gikk. I 2020 var besøket 185.307. Besøkstallet påvirkes og av kirkens tilbud.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Vurdering av styring og kontroll

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) har god styring og kontroll og benytter mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipper. Langtidsplan for perioden 2018-2022 (2030) er utarbeidet med sikte på å skape en gjennomgående målstruktur og sammenheng, herunder skape en felles begrepsforståelse og sikre ivaretagelse av helhetsperspektivet gjennom tverrfaglig arbeid. Planen gir en god plattform for utforming av årsplaner og årsrapporter, med fokus på måloppnåelse gjennom delmål og stabile resultatindikatorer/styringsparameter som indikasjon på måloppnåelse over tid.

Internkontrollhåndboken som digital løsning via intranett tilpasset mobiltelefon, brukes i stadig økende grad i en organisasjon som utfordres mht. geografisk spredning. Også i 2020 har i organisasjonen bidratt bredt inn i årlig hovedrevidering av planverk og rutiner knyttet til internkontrollhåndboken. Internkontrollhåndboken er fortsatt relativt fersk og det er derfor viktig å kvalitetssikre tidligere arbeid, herunder fange opp ev forbedringspotensial og komplettere med ytterligere dokumenter der det viser seg å være behov for det. I 2021 har det vært fokus på å gradvis implementere og ta i bruk NDRs nye og fremtidsrettede FDV-system. Dette for å sikre bedre oversikt og en mer planmessig og effektiv drift av våre eiendommer og anlegg.

Det arbeides kontinuerlig med å ivareta og sikre god internkontroll innenfor informasjonssikkerhetsområdet, både internt og opp mot eksterne systemleverandører. NDRs sourcingstrategi går i hovedtrekk ut på at digitale tjenester og lagring av data i størst mulig grad skal foregå via eksterne leverandører. I den forbindelse gjennomførte Kulturdepartementet i 2021, via KPMG, en kartlegging av status for informasjonssikkerhet hos underliggende virksomheter. For NDRs del viser kartleggingen at virksomheten ligger bra an og jobber godt innenfor feltet. Evalueringen har i tillegg gitt NDR mulighet til å fange opp ytterligere forbedringspotensial, som siden har blitt fulgt opp gjennom en egen tiltaksplan i 2021.

HMS

NDR har som overordnet mål å være en bærekraftig og utviklingsorientert organisasjon, og herunder sikre et trygt, godt og inkluderende arbeidsmiljø. Vårt HMS-arbeid er basert på faste løpende rutiner knyttet til Arbeidsmiljølovens krav om et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten.

NDR samarbeider med NAV arbeidslivsenter om forebygging av sykefravær og er tilknyttet profesjonell aktør på leveranse av bedriftshelsetjenester som bistår oss i vårt HMS-oppfølgingsarbeid. Vi har et aktivt arbeidsmiljøutvalg (AMU), noe som sikrer tett og god oppfølging på et tidlig stadium. Det gjennomføres årlige vernerunder og opplæring i brannslukking og førstehjelp. Avvik rapporteres fast til AMU med dertil hørende oppfølging.

I 2019 og 2020 ble det lagt ned betydelig arbeid i å få på plass et digitalt stoffkartotek for NDR, herunder også utarbeidelse av dokumentasjon på gamle stoffer. I 2021 er det gjort ytterligere forbedringer gjennom en tydeliggjøring av rutiner mht. roller og ansvar.

I mars 2021 ble en generell kartlegging og risikovurdering av NDRs verksteder presentert av bedriftshelsetjenesten. Rapporten viser at NDR jobber godt på området, selv om det fortsatt er ting som må tas tak i. Tiltaksliste prioritert etter risiko ble utarbeidet og har blitt fulgt opp gjennom 2021. Noen større investeringer tas først i 2022.

NDR er Miljøfyrtårn-sertifisert.

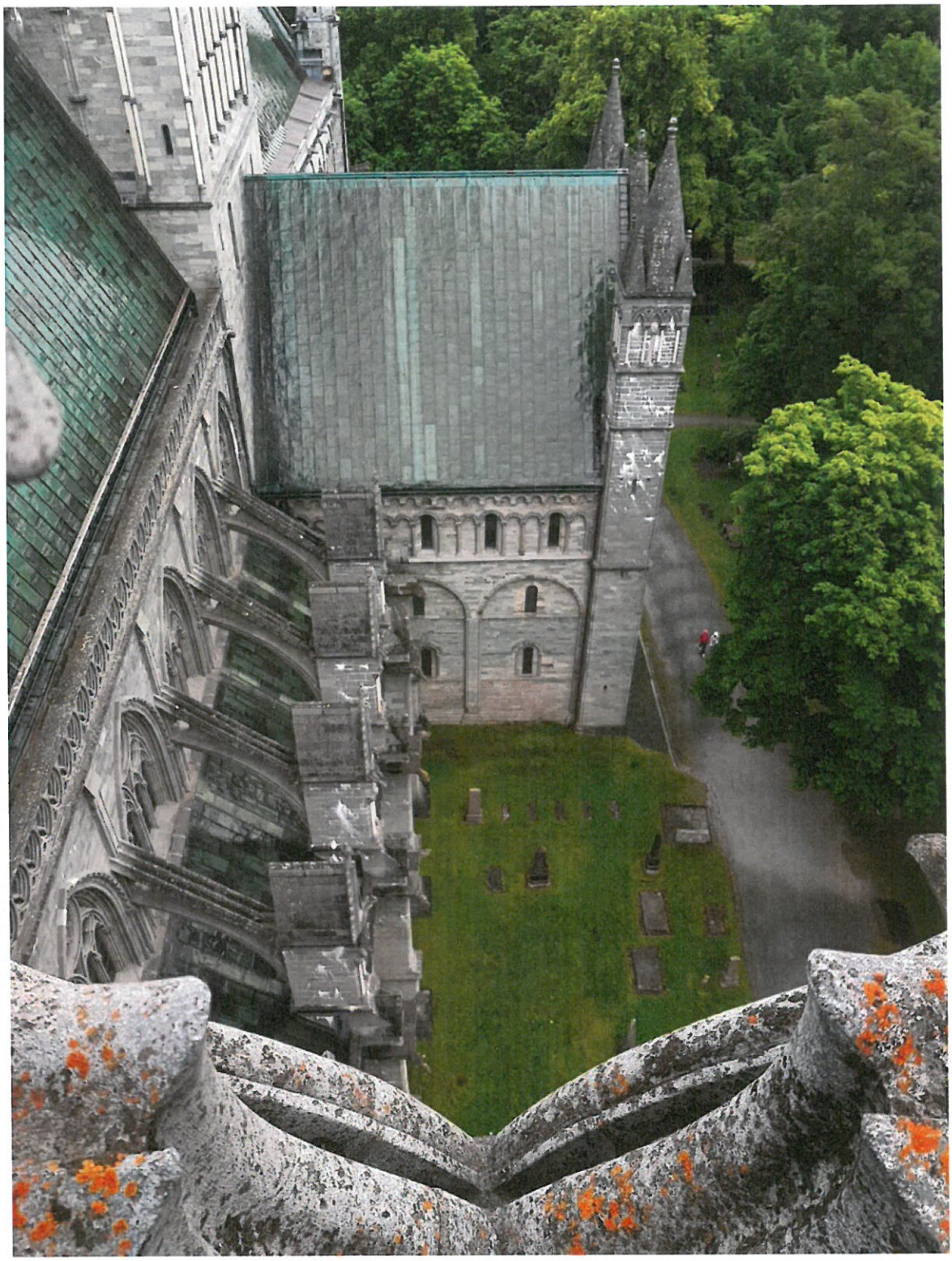

Nidarosdomen: Fra søndre vestfronttårn mot søndre tverrskip.

Personal- og organisasjonsmessige forhold

Årsverk

Aktivitet 1) / År 2)	AE m/dir. og stab	NKS	PA	NPS	Totalt
2019	12,7	27,3	17,8	3,7	**61,5**
2020	12,0	25,1	16,6	3,9	**57,6**
2021	12,0	27,3	15,7	3,3	**58,3**

1) AE=Administrasjon- og eiendomsavdeling, NKS= Nasjonalt kompetansesenter for verneverdige bygninger i stein, PA=Publikumsavdeling og NPS=Nasjonalt Pilegrimssenter

2) Årsverk rapportert for 2019-2021 iht. PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrekk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrekk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsikt.

Det er benyttet totalt 58,3 årsverk i 2021. Økningen i antall årsverk fra 2020 til 2021 skyldes nedgang i sykefraværet.

Lærlinger

I 2021 har tre lærlinger i steinhuggerfaget avlagt fagprøve. Nye lærlinger tas inn i 2022.

To lærlinger i steinhuggerfaget fikk etter avlagt fagprøve fast tilsetting som restaurerings-assistenter ved NDR, fra venstre Magnus Aleksander Vartdal og Anita Gjersvold.

Magnus Aleksander Vartdal ble og tildelt Kulturminnefondets nasjonale håndverkstipend for 2021. Kulturminnefondet deler hvert år ut et håndverksstipend, som har som mål å støtte en ung og lovende håndverker som har valgt et utdanningsløp innen et tradisjonelt håndverksfag, og som har vist evne til målrettet arbeid over tid.

Sykefravær

Totalt sykefravær pr år i %					
2019	2,9	**2020**	5,8	**2021**	3,1

Sykefraværet har gått ned fra 2020 til 2021. Nedgangen er størst på langvarige sykemeldinger. I tillegg er koronarelatert fravær (koronasmitte, mistanke om smitte, pålagt karantene av myndighetene, i risikogruppe) registrert som sykefravær i tråd med sentrale føringer. Koronarelatert fravær står for 0,4 prosentpoeng av totalt sykefravær i 2021. Det jobbes planmessig med oppfølging.

Likestilling

NDR arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering iht. likestillings- og diskrimineringsloven. Lovens aktivitetsplikt, i fire trinn, innebærer å undersøke risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling, herunder kartlegge kjønnsfordeling, lønn fordelt på kjønn, ufrivillig deltid, andel midlertidig ansatte og andel i foreldrepermisjon. Videre analysere årsaker til ev identifiserte risikoer, iverksette tiltak som er egnet til å motvirke dette og vurdere resultatet av arbeidet.

NDR utfører sin aktivitetsplikt gjennom utarbeidelse og årlig oppfølging av handlingsplan for likestilling, herunder innarbeidede tiltak, rutiner, prosedyrer og system knyttet til rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, utviklingsmuligheter og tilrettelegging. I tillegg vises det til gjeldende IA-avtale som grunnlag for arbeidet og verktøy for inkluderende og mangfoldig arbeidsliv, og NDRs jevnlige medarbeiderundersøkelser med tilhørende oppfølgingsprosesser og handlingsplaner.

Kjønns-likestilling		Kjønnsfordeling			Lønn	Deltid			Midlertidig ansatte			Foreld.perm	
Still. gr. 1)	År	K %	M %	Ant års	K i % av M	K %	M %	Ant års	K %	M %	Ant års	K gj. snitt uker	M gj. snitt uker
Totalt	2019	47,9	52,1	61,5	96,3	15,5	7,0	6,7	4,2	2,8	5,8	0	0
	2020	46,3	53,7	57,6	97,0	13,4	7,5	7,3	3,0	3,0	4,5	0	0
	2021	49,2	50,8	58,3	95,8	12,7	6,4	4,9	3,3	1,4	4,3	14	0

1) Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsikt.

NDR legger ved rekruttering vekt på å få en balansert kjønns- og aldersfordeling innenfor de ulike stillingsgruppene og rekruttere fra hele befolkningen, også internasjonalt, noe som bidrar til et mangfoldig og utviklende arbeidsmiljø. Kjønnsbalansen ved NDR er god for virksomheten sett under ett. Det er ønskelig å rekruttere flere menn til Publikums-avdelingen og flere kvinner til verkstedene ved NKS. NDR har meget lav turnover og det er derfor små endringer over tid.

NDR har fokus på lønnsvilkår og likelønn, og oppfølging av dette. Lønnsforskjeller mellom kjønnene avhenger også av ulike systemfaktorer, bl.a. ulik ansiennitet og ulike ansiennitetsopprykk i sentrale stillingskoder. De nevnte faktorene vil variere og kunne slå begge veier fra år til år, avhengig av sammensetning i personalgruppen. Lønnsoversikter er delt opp i stillingskoder-/grupper som sikrer oversikt og sammenheng på tvers av organisasjon, og inngår som grunnlag i planverk og lønnsforhandlinger i samarbeid med de ansattes representanter. Totalt sett ligger kvinners lønn noe under menns lønn.

Ufrivillig deltidsarbeid, hvor ansatte ønsker og er tilgjengelig for å jobbe mer, kartlegges bl.a. i medarbeidersamtaler. For NDR rapporteres dette å være en problematikk som er svært liten. Ved ledighet kartlegges interessen for utvidelse av stilling der dette lar seg praktisk gjennomføre, noe som særlig er aktuelt ved tilsetting av publikumsverter. NDR har hovedsakelig faste deltidsstillinger knyttet til den turnusbaserte formidlingstjenesten.

Midlertidige ansatte er i hovedsak sesongbaserte tilsettinger, til eksempel sommersesong med utvidet bemanning av omvisere og verter, tilkallingsvikarer og tidsbegrensede prosjektstillinger som avsluttes i 2021.

Det er tatt ut lite foreldrepermisjon ved NDR i perioden 2019-2021, noe som hovedsakelig kan tilskrives alderssammensetningen i virksomheten.

Sommer i Borggården 2021.

Samfunnssikkerhet og beredskap

NDR sitt hovedansvar er å forvalte kulturhistoriske bygninger og nasjonalsymbol som Nidaros domkirke og Erkebispegården. Kulturdepartementet stiller i den forbindelse særskilte forventninger til NDRs arbeid knyttet til sikkerhet og beredskap. NDR ivaretar sitt ansvar gjennom planmessig og løpende drift, sikring, vedlikehold og restaurering. Alle bygg har brann- og innbruddssikring og adgangskontroll/overvåkning skjer gjennom låssystem, adgangskort og kameraer. NDR har døgnvakt gjennom egen driftsvaktordning og vaktselskap. I tillegg disponeres verktøy for varsling av samtlige ansatte på SMS/mobiltelefon via intranett, ved behov. Særskilte sikkerhetsrutiner er knyttet til Riksregaliene som vurderes løpende av Riksregaliekomiteen.

Det har vært jobbet sikkerhetsmessig og skadeforebyggende gjennom hele året, både med planlagte og fortløpende tiltak. I mars 2020 ble en planlagt storøvelse med brann, politi og helse avlyst som følge av koronapandemien. Det er et ønske om å få til dette i løpet av 2022, om mulig. I stedet har NDR fått praktisk øvelse i kriseberedskap med løpende håndtering av koronapandemien gjennom snart to år.

Alle branndetektorene i Nidarosdomen ble byttet ut i 2020, og i 2021 ble også alle branndetektorene i Erkebispegården og i øvrige gjenstående bygg erstattet med nye.

Siste del av arbeidet med sikring mot steinfall på Nidarosdomen ved bruk av pullerter og kjetting, nærmere bestemt på østsiden, er også ferdigstilt. Sikring over Nidarosdomens portaler er under utredning og ferdigstilles i 2022.

Politiet holder NDR løpende oppdatert mht. vurdering av risikobildet.

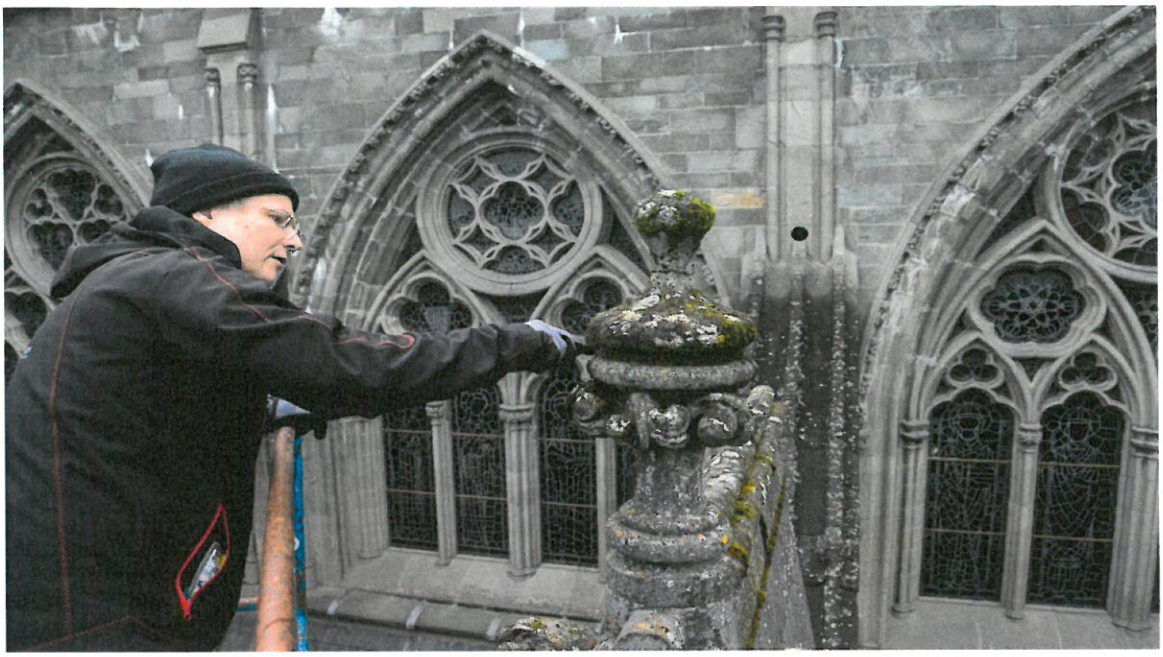

Fasadekontroll Nidarosdomen, her ved Ronald Hübner.

Øvrige oppdrag, forutsetninger og krav

Inkluderingsdugnad

Inkluderingsdugnaden for å få flere mennesker i arbeid, synliggjort gjennom et 5 % mål knyttet til nedsatt funksjonsevne eller hull i CV, er innarbeidet som en del av NDRs rutiner og arbeidsformer knyttet til vårt rekrutteringsarbeid. Vi har som følge av dette bl.a. endret utlysningstekst og oppdatert våre rutiner for hvordan vi vurderer søknader og CV.

NDR har meget lav turnover og det er derfor små endringer over tid. Det gjør det vanskelig å nå 5 % målet. I perioder kan det være noe større turnover i små faste deltidsstillinger knyttet til formidling, da disse ofte bekles av studenter.

Vi ser at der det ville vært naturlig å rapportere inn ift. dugnaden, er dette ikke mulig ut fra de krav som stilles for å kunne oppfylle definisjonen om hull i CV. Vårt arbeid omfatter også andre former for inkludering, bl.a. samarbeidsprosjekt med Kirkens Bymisjonen om lavterskeltilbud i steinhuggerverkstedet knyttet til gatesteinsbelysning, praksisplasser og utveksling. Videre arbeides det med å få medarbeidere til å stå lengre i arbeid og bidra til at andre som av ulike grunner er på vei ut opprettholder en tilknytning til arbeidslivet. I et helhetlig inkluderingsperspektiv gagner også slikt arbeid både NDR og samfunnet for øvrig.

NDR har i 2021 hatt totalt fem nytilsettinger; alle faste heltidsstillinger. To av disse er steinhuggerlærlinger som avla sin fagprøve i mars. I tråd med gitte føringer for personvern rapporteres tall for nedsatt funksjonsevne eller hull i CV når det er minst fem nytilsettinger i perioden. Det er i 2021 ikke tilsatt noen fra målgruppen for inkluderingsdugnaden.

Kulturelt mangfold
For å sikre relevans og representativitet i kulturlivet arbeides det aktivt for å nå ut til nye grupper med våre tilbud. Formålet er å skape kunst- og kulturuttrykk av ypperste kvalitet som gjøres tilgjengelig for alle.

NDR har sluttet seg til jubileumsplattformen for Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år. Denne bygger på en intensjon om å utvikle en samtale rundt hva Norge har vært, er og kan/bør være. Hvert år fram mot 2030 er det satt opp tema som på ulike måter gjenspeiler deler av Olavshistorien. Temaene brukes så til å diskutere Olavsarvens påvirkning gjennom historien, og hva den betyr for oss i dag. Eksempler på slike tema er «kulturmøte og endring», «migrasjon og identitet» samt «tilhørighet og fellesskap». I NDRs ambisiøse formidlingsplan legges rammen for publikumsarbeidet, også utover det som er knyttet til jubileet. Våre hovedmålsetninger frem mot 2031 er knyttet til begreper som makt og tro, demokrati og styresett.

Med basis i formidlingsplanen og arbeidet med Nasjonaljubileet, er målet å skape et publikumstilbud som engasjerer, inkluderer og utfordrer. På denne måten søker vi å motvirke utenforskap og fremme toleranse. En viktig suksessfaktor for å lykkes med kulturelt mangfold er involvering av ulike aktører som selv representer ulike kulturer og ulike verdisett. På den måten ønsker vi å kunne skape et publikumstilbud som er relevant og representativt.

I 2021 startet arbeidet med å planlegge ulike samarbeidsprosjekter som skal bidra til å nå ut til nye grupper og bidra til et større mangfold av brukere, deltagere og utøvere. Dette arbeidet vil fortsette i 2022 som følger:

- Utvikling av et formidlingstilbud i Nidarosdomen og Erkebispegården i samarbeid med en videregående klasse for fremmedspråklige elever. Målet er å gi ny og utvidet innsikt i anleggets betydning både i historisk kontekst og i samtid
- Tematisering av samisk kultur knyttet til Nidarosdomen i samarbeid med de samiske miljøene
- Publikumsarrangement i samarbeid med Foreningen Fri og Nidaros Domkirkes Menighet ifm «Skeivt kulturår 2022»
- Skisseprosjekt for nye utstillinger i Erkebispegården som i større grad vektlegger temaer som demokratiutvikling og mangfoldet som er representert i våre anleggs 1000-årige historie.

Vi ønsker at mangfold skal være en naturlig del av vår tilnærming i alt arbeid, og at vi legger til rette for en åpen dialog med publikum og inviterer alle inn i våre anlegg og dets historie.

Bærekraftsmål og klima- og miljøtiltak
NDR bidrar til flere av bærekraftsmålene, dette både i kraft av gjennomføringen av sitt oppdrag og gjennom tilpasninger i driften av sin virksomhet.

Vårt samfunnsoppdrag, basert på våre overordnede mål, og driften generelt retter seg særlig inn mot to av FNs bærekraftsmål; mål 11 herunder delmål 4 «Styrke innsatsen for å verne og sikre verdens kultur- og naturarv», og mål 12 herunder flere delmål knyttet til «ansvarlig forbruk og produksjon», bl.a. bærekraftig forvaltning, miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall gjennom hele livssyklusen, redusere avfallsmengden og bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser.

Nåværende klimautvikling, med villere og våtere klima, er en utfordring som gjør det viktig å forberede bygningene på å «stå imot» denne belastningen.

Nasjonale klima- og miljømål er bl.a. knyttet opp mot kulturminner og kulturmiljø. Kulturminner og kulturmiljø er alle spor etter menneskelig aktivitet og historie som omgir oss, spor som har både miljømessige, sosiale og økonomiske verdier. NDRs medvirkning og bidrag til å nå klima- og miljømålene og bærekraftsaspektet i vid forstand, er som følger:

- Ivaretagelse og ny bruk av gamle bygg, herunder og ekstern oppdragsvirksomhet
- Fokus på å opprettholde og forske på middelalderhåndverket og ivareta dette som immateriell kulturarv (NDRs bygghytte med Unesco-status)
- Tilstandskartlegging og revidering av vedlikeholds- og restaureringsplaner
- Egen kalkbrenning
- Satsing på lærlinger for å ivareta håndverkskompetanse for framtiden
- Inkluderende arbeidsliv, herunder også inkluderingsdugnad og likestillingsarbeid
- Mange former for digitalisering gjennom de siste årene, herunder mindre papirbruk og bedre forvaltningsmessig utnyttelse av eksisterende ressurser
- Reduksjon i antall reiser, reisetid og reisekostnader jf. flere digitale møtepunkt, sistnevnte har økt kraftig som følge av koronaepidemien
- Innkjøpsrutiner med miljømessig aspekt; internt og i obligatoriske statlige fellesavtaler
- Drifts- og eiendomsforvaltning i tråd med de høye krav som stilles til miljøsertifisering
- Omfattende utskiftning av lysarmatur og lyskilder
- Bruk av fjernvarme
- Nytt SD-anlegg og FDV-system
- Deltagelse i reiselivsfora hvor fokuset bl.a. er på bærekraftig turisme
- Formidling av kunnskap og opplevelser knyttet til vår unike kulturarv og nasjonalhelligdom på en måte som bevarer dets relevans for fremtiden, jf. ny formidlingsplan
- Arkitektur i seg selv kan bidra til forbedret livskvalitet og økt sosial inkludering
- Fokus på lokale mattradisjoner og bruk av lokale produkter/mat gjennom våre restauratører, i ulike konsepter utviklet i samarbeid med NDR
- I pilegrimsarbeidets aspekter inngår bærekraft, kultur og miljø, bl.a. med fokus på frivillighet og livskvalitet/folkehelse. Det er og stort fokus på kapasitet og infrastruktur
- Partner i EUs Interregprosjekt Green Pilgrimes
- Alle trærne rundt Nidarosdomen og i parkanlegget (anlegget driftes av kommunen)

Ledsagerbevis

Alle med ledsagerbevis, som kjøper billett til ordinær pris til NDRs arrangement/aktiviteter, får gratis billett for sin ledsager. Forutsetningen om tilbud ledsagerbevis er ikke formidlet NDRs tilskuddsmottakere, de regionale pilegrimssentrene, da pilegrimsvandring er gratis.

Revisjon

NDR mottok Riksrevisjonens beretning for 2020 i april 2021. Etter Riksrevisjonens mening gir årsregnskapet et dekkende bilde av disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter pr. 31.12.20, i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten.

Årsregnskapet for 2021 er ikke ferdig revidert pr. dags dato. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2022.

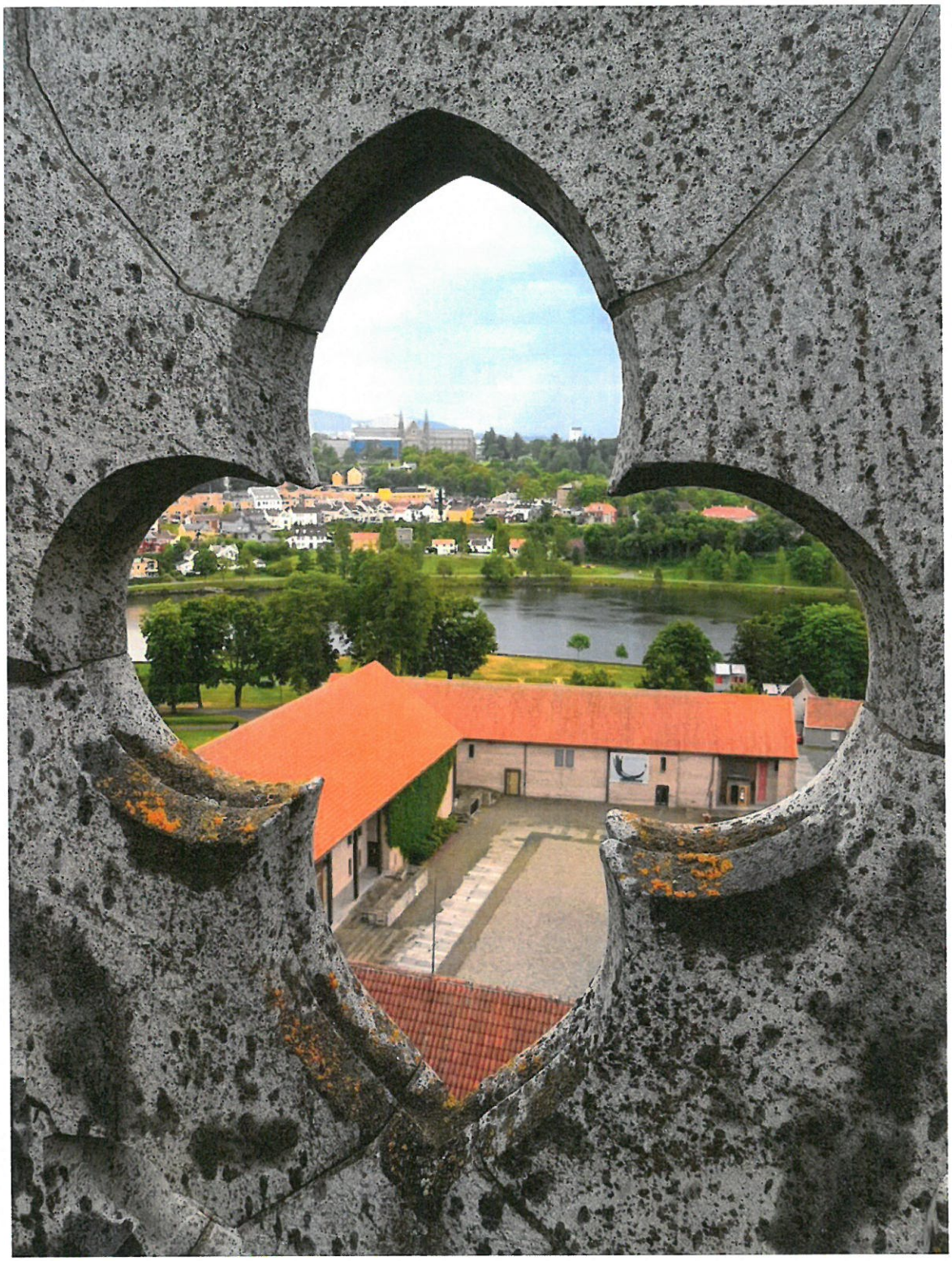

Erkebispegården sett fra Nidarosdomens søndre vestfronttårn: Arbeidet med å utvikle Erkebispegården som en arena for opplevelser fortsetter i årene som kommer.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Av forhold i og utenfor virksomheten som kan innvirke på virksomhetens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt, står et forhold sentralt; å beholde den særskilte håndverks-kompetansen innenfor de kulturhistoriske restaureringsfagene som er samlet i NDR. For å kunne opprettholde og utvikle posisjonen som nasjonalt kompetansesenter for verne-verdige bygninger i stein er det avgjørende for NDR å beholde denne kompetansen. Målet er å sikre et tilstrekkelig antall gode fagfolk for å bevare de kulturhistoriske håndverks-fagene i et langsiktig perspektiv, og med det kunne bevare den immaterielle kulturarven og sikre Norges mest betydelige kulturminner, Nidarosdomen og Erkebispegården. Dette synliggjøres ytterligere med bygghyttas nyervervede UNESCO status gjennom innskriving på UNESCOs liste over god bevaringspraksis av immateriell kulturarv. Med stadig flere medarbeidere som nærmer seg pensjonsalder og en bevisst satsing på lærlinger, er målet å sikre ettervekstен til våre håndverksfag på sikt.

Virksomheten har over år arbeidet med å sikre leveranse av riktig steinkvalitet til ulike behov. Nytt steinbrudd åpnet i 2021 og NDR har med det fått dekt sitt fremtidige behov.

Med en stadig eldre bygningsmasse står store vedlikeholdsprosjekter på agendaen i årene som kommer. Nåværende klimautvikling, med villere og våtere klima, gjør det også desto viktigere fremover å forberede bygningene på å «stå imot» denne belastningen.

I det fremtidige pilegrimsarbeidet står tilpasning av kapasitet og utvikling av infrastruktur sentralt. Likeså tydeliggjøring av pilegrimstilbudet og arbeidets organisering overfor både samarbeidspartnere og brukere. Vedtatt langtidsplan for pilegrimsleden utfordrer både NDR, som koordinerende organ, og sentrale aktører i pilegrimsregionene mht. kapasitet, kompetanse, økonomi, samarbeid og differensiering av ledene. Dette for å kunne håndtere veksten i aktiviteten på en bærekraftig måte.

NDR registrerer at det økonomiske handlingsrommet minker år for år bl.a. som følge av kutt ifm ABE-reformen (avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen), og tillegg et korona-kutt i 2021. Effektivisering gjennom økt digitalisering har over år gitt flere og kvalitativt bedre tjenester, men ikke nettobesparelse i kroner. En stadig større del av budsjettet brukes til å dekke faste løpende lønns- og driftsutgifter samtidig som store vedlikeholds- og investeringsprosjekter dekkes over ordinær driftsramme. I tillegg er vi med et relativt stort inntektsbudsjett sårbare for svingninger når besøkstallet faller, noe koronaepidemien har synliggjort til fulle. Det må påregnes betydelig lavere inntekter også kommende år som følge av epidemien.

Med de utfordringer vi står overfor fremover er det særs viktig med fortsatt kontinuerlig fokus på økt egeninntjening og utvikling av digital formidling. Planverk og tiltak for å øke inntektsgrunnlaget er utarbeidet og under utarbeidelse og vil bli realisert i årene som kommer, i takt med hva de økonomiske rammer tillater. Ny belysning i Nidarosdomen med Norsk Lyspris 2021, bidrar til økt relevans og skaper nye muligheter gjennom tilgjengeliggjøring og formidling. I søken etter nye og økte inntekter utfordres vi løpende på balansen mellom mengden eksterne oppdrag og interne oppgaver som skal løses på Nidaros domkirke og Erkebispegården, og på balansen mellom ønske om økt antall besøkende og slitasjen dette medfører på nasjonale kulturminner.

2021 ble som 2020 et krevende år med en virusepidemi som har snudd om på mye. Året har vist til gangs at NDRs dyktige og engasjerte medarbeidere har evnet å stå i en slik spesiell situasjon over tid med stor fleksibilitet og lojalitet. NDR har på tross av nok et spesielt år bra måloppnåelse og et sterkt fokus på å ivareta samfunnsoppdraget på en kvalitetsmessig god måte, samtidig som det prioriteres stramt både faglig og økonomisk for å sikre helhetlig ivaretagelse på sikt. Dette er viktige erfaringer og kvaliteter å bygge videre på i det målrettede arbeidet inn imot 2030 og 1.000 års jubileet for Norge som nasjon, med NDR som en sentral og aktiv medspiller.

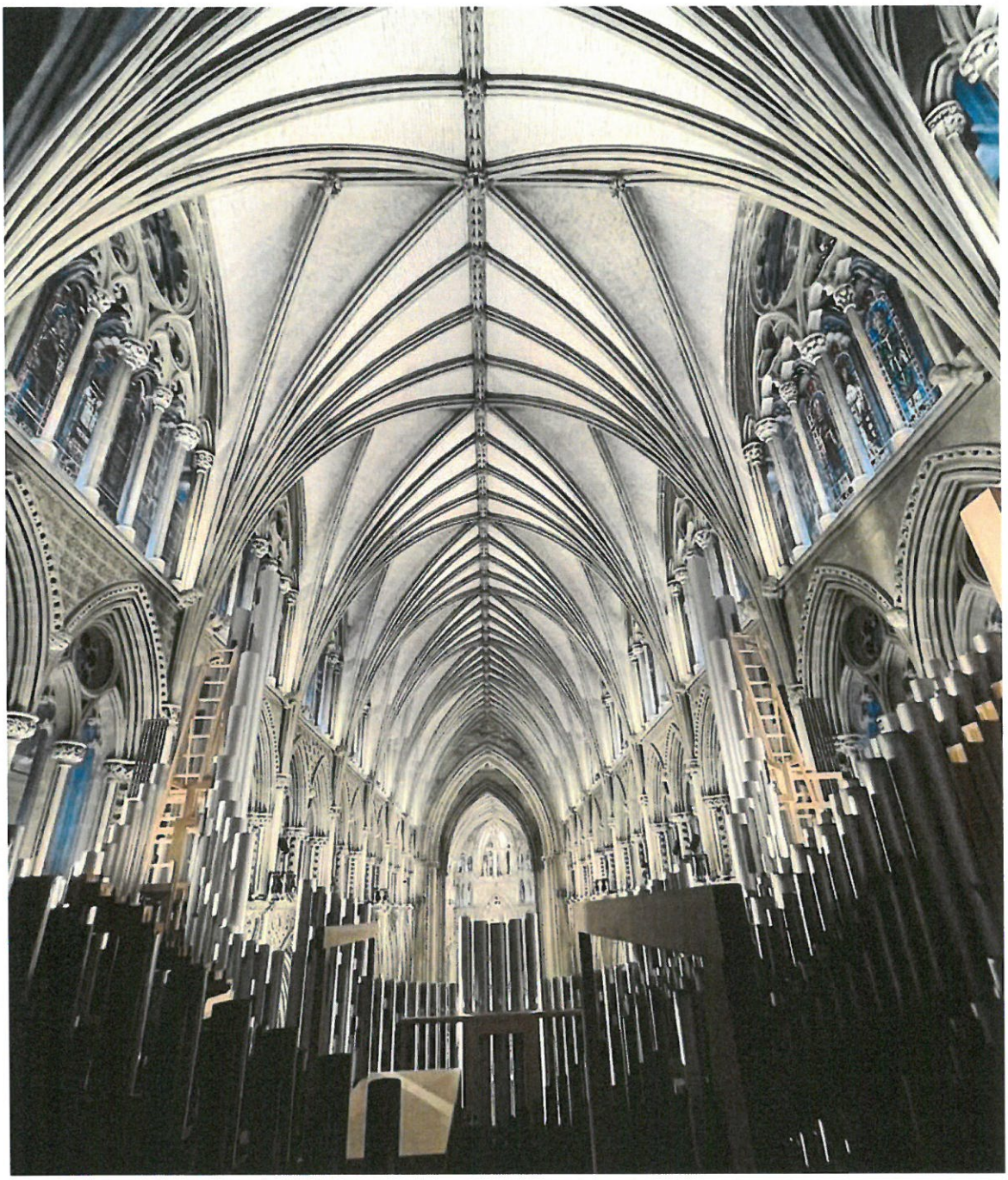

Nidarosdomen: Fra baksiden av orgelpipene på Steinmeyerorgelet i vest, mot koret og oktogonen i øst.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommentarer årsregnskap 2021

Formål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) ble opprettet i 1869 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. NDR har som oppgave å forvalte Nidaros domkirke og Erkebispegården slik at disse bevares, utvikles og formidles som levende byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. NDR skal og ivareta og utvikle det statlige pilegrimsarbeidet i samarbeid med de regionale pilegrimssentre og lokalt næringsliv.

NDR fører regnskap iht kontantprinsippet slik det fremgår av prinsippnote til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Kulturdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt iht bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av NDRs disponible bevilgning, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurdering av vesentlig forhold

I 2021 har NDR hatt til disposisjon en samlet bevilgning på kr. 84 506 000 inkludert tilskuddsforvaltningen under post 71 med kr 7 240 000 og overføring av ubrukte midler fra 2020, kr. 147 000, jf. bevilgingsrapporteringen og note A og B. Regnskapstallene for 2021 viser et forbruk på 100,9 % av totalbudsjettet. Totalt merforbruk utgjør kr. 737 000 på post 01 Driftsutgifter og post 21 Særskilte utgifter i henhold til beregninger i note B.

Per august forventet NDR et underskudd i 2021 under Ymse inntekter, som omhandler billettsalg-, oppdrag- og salgsinntekter, med kr. 9 800 000. Inntektsbortfallet er direkte relatert til Covid-19, med smittevern- og reiserestriksjoner som har gitt et betydelig redusert besøk. Den forventede reduksjonen ble hensyntatt ved budsjettjusteringene i desember 2021. Gjennom året har det vært satt inn tiltak gjennom tilrettelagte publikumstilbud og trygge besøk, noe som resulterte i et at besøket og inntektene gjennom høsten ble bedre enn prognosert. Merinntekter ble etter dette kr. 707 000.

NDR har i løpet av pandemiperioden innført flere kostnadsbesparende tiltak og utsettelse av større kostnadskrevende oppgaver, noe som har ført til at regnskap balanserer med tildeling og inntekt. Totalt sett førte dette til at vi endte 2021 med et merforbruk med kr. 28 000. Merforbruket forutsettes dekket inn gjennom tildelingen for 2022.

I revidert statsbudsjett 2021 i juni 2021 ble post 21 Særskilte utgifter med motpost 03 Oppdragsinntekter opprettet. I den forbindelse ble kr. 7 000 000 overført fra post 01 Driftsutgifter til Post 21 Særskilte driftsutgifter. Samme beløp ble overført fra post 01 Ymse inntekter til post 03 Oppdragsinntekter. En forutsetning for å nytte bevilgningen på post 21 er at det skaffes inntekter i samme omfang under post 03. I løpet av høsten ble det klart at Covid-19 ville virke inn på aktiviteten og ved saldering av statsbudsjettet i desember 2021 ble tildelingene under post 21 og post 03 redusert med kr. 3 600 000.

Artskontorapporteringen viser at rapporterte utgifter til lønn- og drift, inkludert investeringer, summerte seg til kr. 78 001 000 mot kr. 80 694 000 i 2020.

Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kr. 44 316 000 mot kr 44 435 000 i 2020. At lønnsutgiftene er på tilnærmet samme nivå som i 2020 skyldes i hovedsak midlertidige vakanser samt redusert bruk av vikarer for å redusere kostnadene i et utfordrende år.

Det ble i 2021 utbetalt kr 33 685 000 til drifts- og investeringsutgifter, mot kr. 36 259 000 i 2020. Også her ble det satt inn kostnadsreduserende tiltak. Utbetalinger av tilskudd til regionale pilegrimssentre utgjør kr. 7 240 000 og er økt med kr. 1 140 000 i forhold til foregående år.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.21 kr 436 445. Oppstillingen av artskontorapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av.

Av større ressurskrevende tiltak og prosesser som ble gjennomført i 2021 kan følgende trekkes frem:

- Ferdigstilling av restaurering Kongeinngang, Nidaros domkirke
- Sikring av fremtidig steinleveranse gjennom åpning av eget steinbrudd
- Ferdigstilling av forskningsplan
- Videreutvikling av NKS med fokus på konkretisering av fremtidig rolle og innhold
- Oppgradering av infrastruktur Gudbrandsdalsleden gjennom Servicebu-prosjektet, herunder ny pilegrimsbu på plass i Stange
- Utviklingsprosjekt Østerdalsleden
- NPS prosjektet «Post korona»
- Utvikling av Besøkssenter og butikk – bedre kundeflyt og system for billettsalg nett
- Nye formidlingstilbud
- Posisjonering av Erkebispegården som en arena for opplevelser gjennom videreutvikling av konseptet «Sommer i Borggården»
- Kulturdepartementets kartlegging av status for informasjonssikkerhet hos underliggende virksomheter, og NDRs oppfølging gjennom utarbeidet tiltaksplan
- Prosess knyttet til utarbeidelse av ny visjons- og verdiplattform for NDR

Tilleggsopplysninger
Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for NDR. Årsregnskapet for 2021 er ikke ferdig revidert pr. dags dato. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2022.

Trondheim, februar 2022

Anne Kathrine Slungård
Styreleder

Bjørgvin Thorsteinsson
Direktør

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for NDR er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er iht. krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

a) Regnskapet følger kalenderåret
b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen *«Netto rapportert til bevilgningsregnskapet»* er lik i begge oppstillingene.

NDR er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank iht. krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger NDR står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som NDR har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet NDR har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva NDR har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser NDR står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorapportering

Oppstilling av artskontorapportering har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapportering viser regnskapstall NDR har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. NDR har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen* bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Noten viser forskjellen mellom beløp NDR har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i NDRs kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp NDR har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

NDR har innrettet bokføringen iht krav i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever bl.a. utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Oppstilling av rapporter

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2021	Merutgift (-) og mindreutgift
0327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	01	Driftsugifter	A, B	73 866 000	74 599 455	-733 455
0327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	3 400 000	3 402 093	-2 093
0327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	71	Tilskudd til regionale pilegrimssenter	A, B	7 240 000	7 240 000	0
1633	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	01	Nettoordning for mva i staten		0	1 869 560	
Sum utgiftsført					84 506 000	87 111 108	
Inntektskapittel	**Kapittelnavn**	**Post**	**Posttekst**		**Samlet tildeling**	**Regnskap 2021**	**Merinntekt og mindreinntekt(-)**
3327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	01	Ymse innterkter		14 702 000	15 347 951	645 951
3327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	02	Leieinntekter mv.		4 209 000	4 274 292	65 292
3327	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	03	Oppdragsinntekter mv.		3 400 000	3 402 093	2 093
5309	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	29	Tilfeldige inntekter		0	107 158	
5700	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	72	Arbeidsgiveravgift		0	5 443 860	
Sum inntektsført					22 311 000	28 575 353	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						**58 535 755**	
Kapitalkontoer							
60053301	Norges Bank KK /innbetalinger					28 893 107	
60053302	Norges Bank KK/utbetalinger					-87 273 943	
703884	Endring i mellomværende med statskassen					-154 919	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
					31.12.2021	**31.12.2020**	**Endring**
703884	Mellomværende med statskassen				-436 445	-281 526	-154 919

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0327 01	147 000	73 719 000	73 866 000
0327 21		3 400 000	3 400 000
0327 71		7 240 000	7 240 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings-fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
032701/		-28 000		-28 000				-28 000	3 685 950	-28 000
332701+02				0				0		
032721/				0				0		

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

NDR har fullmakt til å overskride bevilgningen under kap 0327 mot tilsvarende merinntekter under kap 3327, postene 01 og 02.

Mulig overførbart beløp

Merforbruk under kap 0327,post 01/kap 3327, postene 01 og 02 utgjør kr. 28 000. Merforbruket forutsettes innspart i 2022.

Kap 0327 post 21 Særlige driftsutgifter/kap 3327 post 03 Oppdragsinntekter

Forutsetning for å nytte bevilgningen på post 21 er at det skaffes inntekter i samme omfang under post 03

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2021

		2021	2020
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	20 472	1 234 299
Salgs- og leieinnbetalinger	1	23 003 864	21 357 148
Sum innbetalinger fra drift		*23 024 336*	*22 591 447*
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	44 316 065	44 434 742
Andre utbetalinger til drift	3	30 464 022	36 250 740
Sum utbetalinger til drift		*74 780 087*	*80 685 482*
Netto rapporterte driftsutgifter		**51 755 751**	**58 094 034**
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
Sum investerings- og finansinntekter		*0*	*0*
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	3 221 461	8 218
Utbetaling av finansutgifter	4	0	1 869
Sum investerings- og finansutgifter		*3 221 461*	*10 087*
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		**3 221 461**	**10 087**
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	7 240 000	6 100 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		*7 240 000*	*6 100 000*
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		107 158	109 000
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		5 443 860	5 511 649
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		1 869 560	722 920
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		-3 681 457	-4 897 728
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		**58 535 755**	**59 306 394**

Oversikt over mellomværende med statskassen

		2021	2020
Kontanter		0	449 501
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-1 477 393	-1 390 644
Skyldige offentlige avgifter		1 040 948	659 617
Sum mellomværende med statskassen	8	-436 445	-281 526

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2021	31.12.2020
Innbetalinger fra gebyrer		
	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	**0**	**0**
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	20 472	107 943
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	0	1 126 071
Tilskudd fra næringsliv og private	0	285
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	**20 472**	**1 234 299**
Salgs- og leieinnbetalinger		
Salgsinntekt varer, avgiftspliktig	2 724 793	2 620 624
Billettsalg, avgiftspliktig	11 661 710	10 445 147
Salgsinntekt tjenester, avgiftspliktig	1 522 399	1 254 130
Restaureringsoppdrag, avgiftspliktig	2 097 335	1 596 115
Salgsinntekt varer, avgiftsfri	493 512	818 792
Arkivavgift, avgiftsfri	1 000	0
Billettsalg, avgiftsfri	2 880	0
Konsertbilletter, avgiftsfri	-10	63 805
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	119 875	261 283
Leieinntekt fast eiendom, avgiftspliktig	1 026 058	1 005 602
Leieinntekt fast eiendom, unntatt avgiftsplikt	2 088 843	2 393 403
Leieinntekter repr.lokaler, møterom mv, avgiftspliktig	684 031	373 398
Leieinntekter repr.lokaler, møterom mv, unntatt avgiftsplikt	552 200	459 950
Annen leieinntekt	29 237	64 899
Sum salgs- og leieinnbetalinger	**23 003 864**	**21 357 148**
Andre innbetalinger		
Sum andre innbetalinger	**0**	**0**
Sum innbetalinger fra drift	**23 024 336**	**22 591 447**

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2021	31.12.2020
Lønn	34 832 506	36 035 121
Arbeidsgiveravgift	5 443 860	5 511 649
Pensjonsutgifter*	3 893 480	3 927 771
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-796 444	-1 754 208
Andre ytelser	942 663	714 410
Sum utbetalinger til lønn	**44 316 065**	**44 434 742**
Antall utførte årsverk **:	58,3	57,6

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2021 er 14,0 prosent. Premiesatsen for 2020 var 14,0 prosent.

****Antall utføre årsverk**

Årsverk rapporteres iht. PM-2019-13 - Definisjon av utførte årsverk. Det betyr at det er gjort fratrekk for fravær som er søkt/godkjent av arbeidsgiver, herunder egen- og sykemeldinger. Det er ikke gjort fratrekk for ferie, avspasering mv. Alle ansatte er med, unntatt innleide arbeidstakere, pensjonistlønn og lærlinger. Tall er hentet fra DFØs fagbrukerinnsikt.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2021	31.12.2020
Husleie	3 341 132	5 316 143
Vedlikehold egne bygg og anlegg	5 015 259	13 176 204
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	6 384 639	4 990 233
Driftsmateriale	757 710	388 639
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	55 278	59 795
Mindre utstyrsanskaffelser	2 413 123	1 292 884
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 253 379	1 151 856
Drift av transportmidler	84 091	88 783
Datakommunikasjon, IKT-drift, telefon og porto	1 701 376	1 547 078
Kjøp av konsulenttjenester	80 000	74 029
Kjøp av andre fremmede tjenester	3 847 608	4 134 875
Varekostnad (videresalg)/publikumstiltak/produktutvikling	2 889 100	2 117 991
Markedsføring/profilering	1 091 266	560 459
Reiser og diett	653 256	488 375
Kurs, seminar mv	323 386	245 454
Medlemskontingenter	112 757	136 816
Øvrige driftsutgifter	460 663	481 126
Sum andre utbetalinger til drift	**30 464 022**	**36 250 740**

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2021	31.12.2020
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	**0**	**0**

	31.12.2021	31.12.2020
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	0	1 869
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	**0**	**1 869**

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2021	31.12.2020
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	22 692	4 155
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	3 198 769	4 063
Sum utbetaling til investeringer	**3 221 461**	**8 218**

	31.12.2021	31.12.2020
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	**0**	**0**

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2021	31.12.2020
Tilskudd til regionale pilegtimssentre	7 240 000	6 100 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	**7 240 000**	**6 100 000**

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

		31.12.2021 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2021 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler				
	Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
	Obligasjoner	0	0	0
	Sum	*0*	*0*	*0*
Omløpsmidler				
	Kundefordringer	817 112	0	817 112
	Andre fordringer	0	0	0
	Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
	Sum	*817 112*	*0*	*817 112*
Langsiktig gjeld				
	Annen langsiktig gjeld	0	0	0
	Sum	*0*	*0*	*0*
Kortsiktig gjeld				
	Leverandørgjeld	911	0	911
	Skyldig skattetrekk	-1 477 393	-1 477 393	0
	Skyldige offentlige avgifter	910 009	1 040 948	-130 939
	Annen kortsiktig gjeld	-1 080 399	0	-1 080 399
	Sum	*-1 646 872*	*-436 445*	*-1 210 427*
Sum		**-829 760**	**-436 445**	**-393 316**

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap

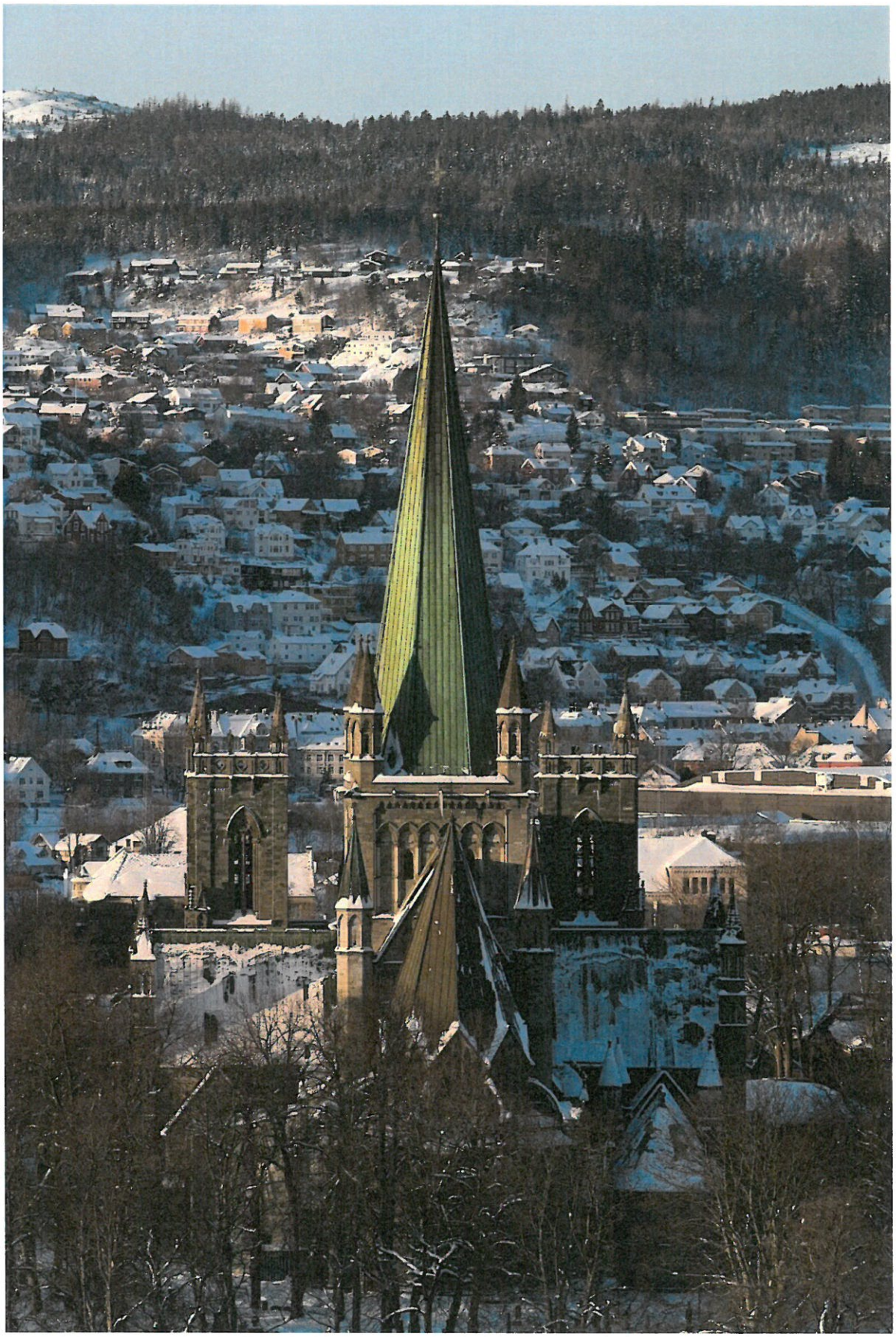

Nidarosdomen: Fra øst.